

DIRVA

Nr. 143

Gruodis-December 12, 1962

Cleveland, Ohio

Vokiečių derybos dėl koalicijos

Spiegelui sugriovus Adenauerio vyriausybę, senasis kancleris derasi su partijom dėl naujos vyriausybės sudarymo. - Liberalų interesas yra nepriesti prie krikščionių demokratų ir socialdemokratų koalicijos, kuri galėtų rinkimų įstatymą pakeisti taip, kad liberalai turėtų išnykti...

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Krikščionių - demokratų (į jų tarpą priskaitant ir formaliai jiems nepriklausančius Bavarijos krikščionis - socialus) -- liberalų (FDP) koalicija, išvaldžiusi Vakarų Vokietiją vienus metus, sugriuvo, vyriausybei pradėjus akciją prieš Der Spiegel savaitraštį. Tuo tarpu, kai federalinė prokuratūra dar karštligiškai

stengiasi iškelti bylą tam savaitraščiui, ir pačių krikščionių demokratų tarpe kilo abejonių, ar politiškai žiūrint tokio pobūdžio akcija buvo naudinga. Toji akcija sukėlė komentarų viso pasaulio spaudoje ir visur sukėlė įtarimų, kad Vokietijoje atgimstanti nacizmo dvasia.

Idomu, kad NATO karinių jėgų vyriausiasis vadas JAV generolas Norstad visai neseniai viešai pareiškė lygiai tą patį, ką teigė Spiegelis savo straipsnyje, dėl kurio jam keliaama byla. Būtent, kad dabartinių NATO kariuomenės jėgų neužtektų apginti Europai, jei Sovietų Sąjunga nebūtų sunaikinta atominiu bombardavimu. New York Times karinis kritikas Hanson W. Baldwin rašo, kad tie trūkumai jau prieš Spiegelio straipsnį buvo viešai konstatuoti ir nagrinėjami, o paryžiškis L'Express komentuoja, kad amerikiečiai spaudžią Adenauerį nepriimti Strausso į naują vyriausybę, nes jis reikalauja Vokietijai atominio apginklavimo, tuo tarpu amerikiečiai esą tos nuomonės, kad vokiečiai turėtų sustiprinti savo įnašą į NATO jėgas taip, kad NATO galėtų sėkmingai atremti sovietų puolimą ir tuo atveju, jei nuo atominio bombardavimo ir iš amerikiečių ir iš sovietų pusės būtų susilaikyta.

Dėl tos dalykų eigos Straussas bandė visą savo kaltę suvesti ant senelio Adenauerio pečių: "Ich habe den Bundeskanzler unterrichtet. Er hat mir Anweisung gegeben, die Sache so zu erledigen." Tai buvo krikščionių demokratų frakcijos posėdyje. Adenaueris į tai reagavo taip: "Was der Herr Strauss Ihnen heute vormitag gesagt hat, das stimmt nicht." Apie ruošiamą Spiegelio užpuolimą jis buvęs Strausso tik bendrais bruožais painformuotas, į tai jis -- Adenaueris -- pastebėjęs, kad valstybės išdavimas, kuriuo kaltinamas Der Spiegel leidėjas ir redaktorius, yra rimtas nusikaltimas, tačiau į smulkmenas, kaip reikia Spiegelui iškelti bylą, jis nesileidęs ir jei Straussas dabar taip tvirtina: "dann ist das ganz und gar unrichtig". Po to, žinoma, Strausso šansai pasilikti Adenauerio vyriausybėje labai sumažėjo.

Kad privertus nusileisti koalicijos partnerius liberalus, Adenaueris pradėjo pasitarimus socialdemokratams dėl taip vadinamos 'schwarz-rot' koalicijos sudarymo. Čia reikia pastebėti, kad liberalai yra grynų kapitalizmo

sistemos šalininkai, tuo tarpudalis krikščionių demokratų yra už didesnę valstybės įsikišimą į ūkio tvarkymą, tokiu būdu jų pažiūros į ūkinę politiką nesiskiria nuo dabartinės Vokietijos socialdemokratų pažiūros. Kadangi ir užsienio politikos požiūriu ypatingo skirtumo tarp dabartinių Vokietijos partijų nėra, tokia juoda-raudona koalicija yra galimybių ribose.

Be to, krikščionys demokratai ir socialdemokratai, kartu susidėję, galėtų pakeisti seimo rinkimų įstatymą taip, kad ateityje išgalėtų dviejų partijų sistema, kuri reikštų liberalų partijos išnykimą. Ta idėja patinka ir krikščionims demokratams ir socialdemokratams. Toji idėja viena gali kada nors privesti prie juodos-raudonos koalicijos sudarymo.

Tačiau dabar socialdemokratai šiaušėsi prieš patį Adenauerio asmenį, kas privedė prie pasitarimų nepasisekimo. Biznio sluoksniui, aišku, liberalus spaudžia teiti į Adenauerio vyriausybę, kad tokiu būdu visai vyriausybei davus daugiau 'kapitalistinių' antspalvų. Taip buvo pašalinę tos paskutinės kliūtys naujai Adenauerio vyriausybei. Adenaueris taip pat pažadėjo pasitraukti iš politikos, bet kai apie Erhardo kandidatūrą į kanclerius prieš kelis metus jau buvo pradėta kalbėti, Adenaueris pasiskubino paskelbti, kad Erhardas esąs šiaip geras vyras, tačiau į kanclerius netinkas. (Kodėl, jis neaiškino, gal todėl, kad Erhardas yra protestantas, o Adenaueris norėtų matyti katalikišką Europą.) Tačiau dabar nuotaišos atrodo pakrypo Erhardo pusėn -- kiti galimi kandidatai: Straussas susikompromitavo, užsienio reikalų ministeris Schroeder dar, palyginti, jaunas -- bent šiuo metu neminimi.

Reikia dar pridurti, kad liberalų būklė irgi yra gana keblė, nes iš vienos pusės, jie yra laisvojo ūkio šalininkai ir kaip tokie yra remiami biznierių, bet -- iš kitos pusės -- tų balsų neužtenka,

(Nukelta į 2 psl.)

Šį ŠEŠTADIENĮ CHICAGOJE AUKSO ŽASIES PREMJERA! Lietuvių teatro Atžalynas aktorai gruodžio 15 d. 7:30 val. Jaunimo Centre duos pirmą pastatymą Birutės Pūkelevičiūtės trijų veiksmų komiškos pasakos "Aukso žasis". Gruodžio 16 d. 4 val. p.p. spektaklis bus pakartotas. Kaip jau rašėme Chicagoje šiuo pastatymu sukeltas didelis susidomėjimas, nes tikimasi, kad su juo prasidės Chicagoje senai lauktas lietuvių teatro atgimimas. Pastatyme šalia senųjų atžalyniečių pasirodys ir eilė jaunųjų jėgų. Dekoracijoms eskizus darė dail. T. Valius, muzika Z. Lapino, choreografija A. Valeišaitės, šviesų efektai S. Gasiūno, perukai S. Ilgūno. Nuotraukoje aktorai repetacijos metu antrame veiksmo. Iš kairės: Romas Stakauskas, Eglė Vilutienė, Vytautas Juodka, Vida Janulevičiūtė, Jonas Kelečius. P. Petručio nuotrauka

LIETUVIŲ MUZIKOLOGIJOS ARCHYVE YRA RANKRAŠČIŲ, KOKIŲ NEBĖRA LIETUVOJE...

Prof. J. Žilevičius apie Lietuvių Muzikologijos Archyvą Chicagoje

Šiomis dienomis Clevelande lankėsi Lietuvių Muzikologijos Archyvo reikalais prof. muz. Juozas Žilevičius. Ta proga kreipiamės su eile klausimų.

-- Kaip seniai pradėjote organizuoti muzikologijos archyvą?

buvo rasti archyvu patalpas. Bet tėvai jėzuitai maloniai sutiko savo namuose užleisti nemokamai erdvę kambarį. Entuziastų pasitangomis pavyko muzikologijos archyvą taip sutvarkyti, jog šiandien jo domisi ir amerikiečiai.

zikologijos archyvą?

-- Archyve yra viskas, kas turi bent kokį ryšį su muzikos garsu, aišku, žiūrint iš lituanistinio taško. Jame galima rasti giesmes, pradedant nuo Mažvydo giesmyno iki šių laikų. Archyve turime labai daug nespausdintų mūsų kompozitorių rankraščių. Tiesiog netikėtina, bet esame suregistravę net 225 lietuvių kompozitorius, kurių vieni mažiau, kiti daugiau yra parašę muzikos kūrinių.

Archyve turime ir dabar Lietuvoje išleidžiamų kūrinių, kuriuos gaunu iš savo buvusių studentų. Turime labai daug plokštelių, net pačias pirmasias, kurios buvo pagamintos 1904 m. Rygoje. Yra ir anais laikais plačiai Amerikoje vartoti muzikos roliukai.

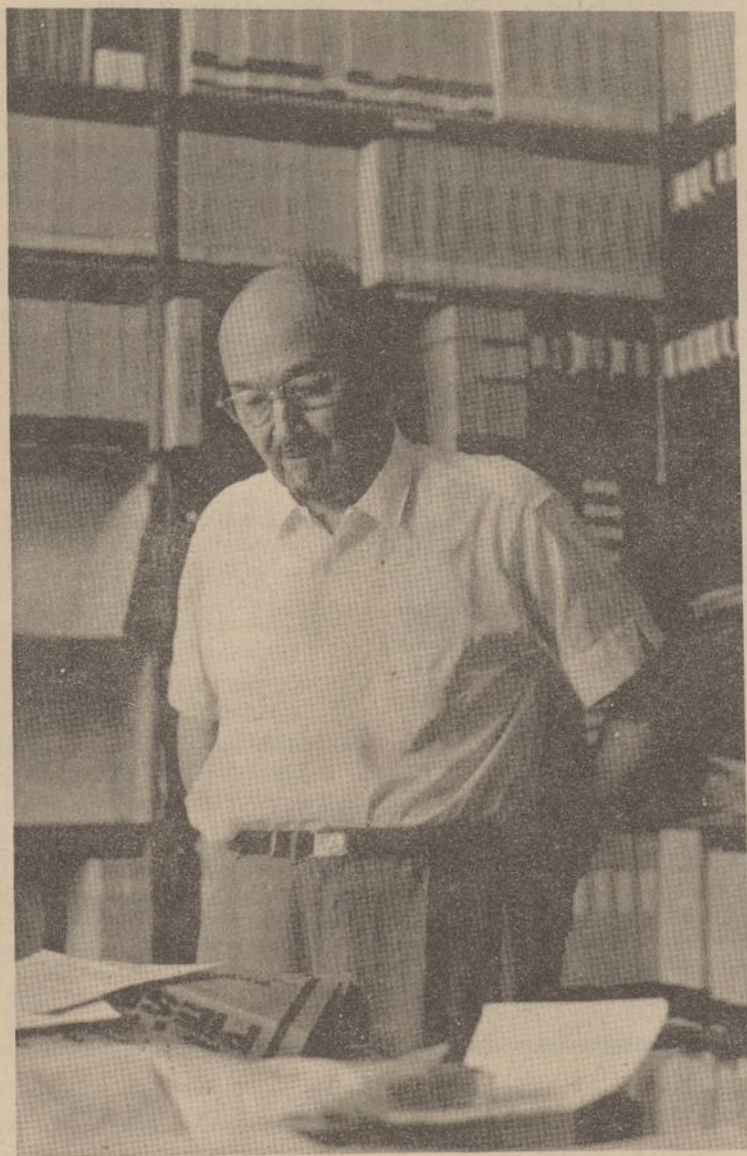
Didelę archyvo dalį sudaro Amerikos lietuvių muzikinė veikla, pradedant 1879 metais, kai į Ameriką atvyko pirmasis lietuvis vargonininkas Bačkauskas. Archyve yra daug medžiagos ir apie lietuvių orkestrus, pradedant pirmuoju susiorganizavusiu 1886 metais, kurių tada visoje Amerikoje buvo net keli šimtai. Mes turime jų nuotraukas, aprašymus. Labai apščiai medžiagos yra apie lietuvių bažnytnius ir pasaulinius chorų, su nuotraukomis, ir aprašymais. Taip pat yra lietuvių vargonininkų biografijos ir vienuolynų veikla.

Muzikos vadyne turime suregistravę visus lietuvių kompozitorius, dirigentus, dainininkus. Turime ir labai primityvių skyrių, kuriame yra surinktos gaidos, rašytos savamokslų vargonininkų.

-- Kaip visą šią medžiagą surinkote?

-- Rinkti buvo nelengva. Kartais reikia pačiam asmeniškai kalbėti su autoriumi, arba jo giminėmis, aiškinant kokią svarbą yra, kad kūriniai nedingytų, paliktų ateičiai. Muzikologijos lo-biai daugumoj buvo pas vargonininkus, kurie vienas po kito miršta, o jų palikuoniai, nesu-prasdami kokią vertę sudaro Lietuvai jų palikti užrašai, rankraš-čiai, gaidos, dažnai atiduoda popierinių rinkėjams kaip bevertę medžiagą, užimančią namuose brangią vietą. Taip jau yra žuvę nemažai kūrinių. Mes skuba-

(Nukelta į 2 psl.)

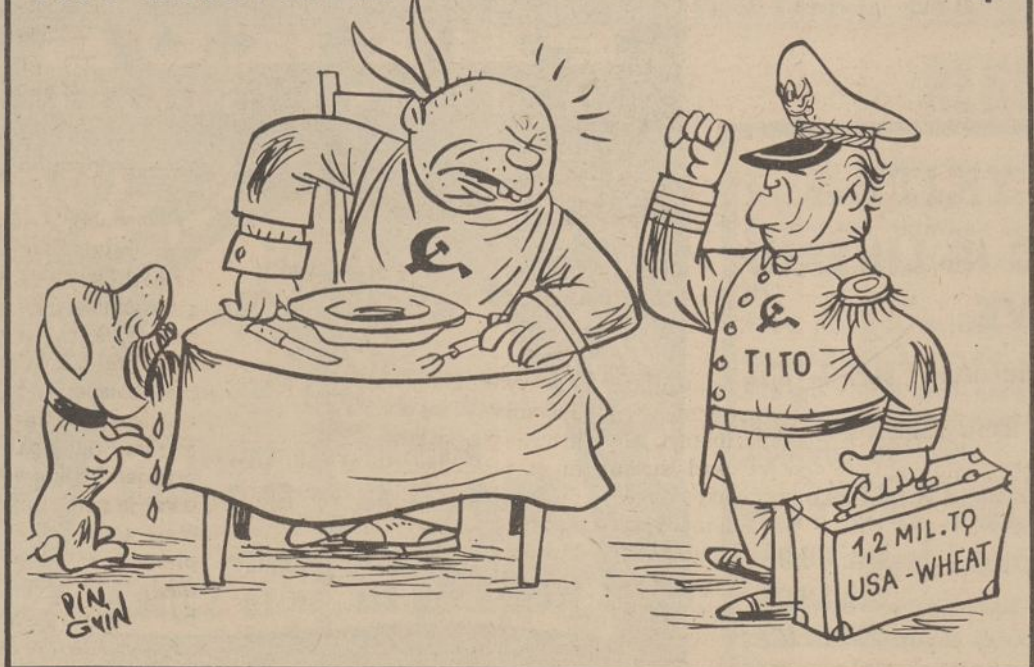
Prof. muz. Juozas Žilevičius, Lietuvių Muzikologijos Archyvo steigėjas, archyvo patalpose Jezuitų namuose Chicagoje, 2345 W. 56th St.

-- Beveik prieš 42 metus. Pradžioj rinkau labiau asmeninei kolekcijai, bet vėliau rinkinys pasidarė toks didelis, kad sunku buvo sutalpinti savo bute. Norėdamas, kad ši brangi medžiaga išliktų ateičiai, padovanojau Lietuvai ir kol bus atstatyta jos nepriklausomybė, archyvas pasilikis Lietuvos gen. konsulo dr. P. Daužvardžio globoje.

Perkėlus į Chicago, sunkiausia

-- Kokia medžiaga sudaro mu-

TITO MASKVOJE...

- Aš tikiuos, kad tu atvežei ką nors valgyti?!...

(99)

Reinoldas priėjo, tuo pat metu kambarin įžengiant ir Jansciui, prie Jeningo, apkabino jį per pečius ir pagelbėjo atsikelti.

— Kas jums? — atsargiai paklausė Reinoldas. — Ar čia buvo Grafas?

— Taip, jis buvo čia, — Jeningas trynė savo smakrą, kurį jam regimai skaudėjo. — Jis įėjo vidun, išsiėmė iš maišelio dvi rankines granatas, padėjo jas ant stalo ir, kai aš paklausiau, ką su jomis planuojas, jis pasakė: Jei AVO žmonės norės pasiekti Budapeštą sunkvežimiu, tai jiems praeitai ilgai kielės jį stumti. Paskui jis priėjo prie manęs ir ištiesė ranką — nuo to momento aš nieko neatsimenu.

— Toliau nieko ir neįvyko, pone profesoriau, — ramino jį Reinoldas. — Pasilikite čia sėdėti. Mes greit grįšime — ir po dviejų dienų jūs pamatysite savo žmoną su sūnumi.

— Grafas, — prabilo Janscis tyliu ir sujaudintu balsu, žengdamas kartu su Reinoldu per priemenę durų link, — jis mirs, kaip visą laiką gyveno: dėl kitų. Tos rankinės granatos atims Hidui paskutinę galimybę atkirsti mūsų kelią per sieną.

— Rankinės granatos! — tarė Reinoldas, jausdamas savyje kylantį slopų kartėlį, tvinkstantį pyktį, kokio dar niekad savo gyvenime nebuvo pajutęs. — Tamsta kalbi apie rankines granatas — šią akimirka! Aš maniau, kad Grafas buvo tamstos artimiausias bičiulis.

— Jis buvo geriausias draugas, kokį galima tik rasti, — pasakė Janscis su giliu įsitikinimu. — Nei aš, nei kuris kitas neturės geresnio draugo, kaip jis buvo man. Kaip tik dėlto ir norėčiau jo, jei įmanoma, nesulaikyti. Jis senai troško mirties, kiek pažįstu, visada jis norėjo mirti. Jis tik laikė savo pareigą galimai ilgiau išlaukti, kad pagelbėtų ko didesniai kiekiai žmonių, kurie norėjo gyventi laisvi ir laimingi, kol galės išpildyti savo troškimą: galės numirti. Tai ir priežastis, kodėl Grafiui neegzistavo joki pavojai. Jis visą gyvenimą piršosi mirčiai, diena po dienos slapta įai siūlėsi, ir aš visada žinojau, kad, jei tik vieną dieną atsiras dėkinga proga, jis čiups ją abiem rankom.

— Janscis papurtė savo kruviną galvą ir pro kambario duris prasiskverbianti šviesoje Reinoldas galėjo pamatyti, kad jo pilkos akys ašarojo. — Tamsta, Michaeli, esi dar jaunas, tamsta negali įsivaizduoti, kaip sunku yra išlikti gyvam, testti dieną po dienos, kai jau troškimas gyventi tavyje senai yra miręs. Aš esu lygiai toks egoistas, kaip visi kiti žmonės, tačiau aš nesu toks egoistas, kuris savo laimę — turėti tokį draugą — pirtųsi, pastodamas kelią jo užsimojimams. Grafas buvo mano draugas — aš jį labai mylėjau.

— Atleisk, Jansci, man tikrai gaila, — prabilo Reinoldas, tikrai jausdamas gilų gailestį, nors tą akimirka ir negalėdamas pasakyti, už ką ir kodėl; viena, ką jis aiškiai juto: pyktio ugnis jame vis labiau stiprėjo, liepsnodama, kaip dar niekuomet.

Jie dabar stovėjo prie durų, ir Reinoldas įtempė savo akis, norėdamas atviroje sniego plokštumoje anapus upės ką nors aptažinti. Julija ir jos motina jis galėjo aiškiai matyti, kaip jos lėtai ėjo link kranto, tačiau Grafo jis negalėjo iš karto niekur pastebėti. Tik vėliau, kai jo akys palaipsniui priprato prie tamsos, jis pagaliau įžiūrėjo jį — neaiškų tamsesnį pavidalą priešais pamiškės rėžį — ir, kaip jis su staigiu išgąsčiu konstatavo, jau per daug priartėjusį prie pamiškės. Julija ir jos motina ligšiol tebuvo nuėjusios mažiau, negu pusę atvirojo ploto.

— Ten, žiūrėk, tamsta! — sušuko Reinoldas, sugriebdamas Jansci už rankovės. — Grafas jau beveik pasiekė pamiškę, o Julija ir jos motina vos išjudėjo. Dėl Dievo meilės, kas gi su jomis? AVO jas pagaus, jas sušaudys. Kas, po velnių, dedasi?

Nuo vandens pasigirdo garsus, pliauškęs triukšmas, jis sudraskė nakties tylą taip staigiai ir taip stipriai, kad Reinoldas net krūptelėjo. Jis nubėgo prie kranto ir pamatė, kaip tamsus upės vanduo balsvai putojo, verčiamas nematomų rankų. Tai Sandoras buvo jau suvokęs pavojų, jis buvo jau numetęs šalin apsiaustą ir švarką ir dabar savo stipriomis rankomis yrėsi per vandenį.

— Joms abiem sunku, Michaeli, — pasakė Janscis, dabar taip pat jau priartėjęs prie vandens, ir jo balsas drebėjo iš baimės. — Viena, tai turi būti Katarina, vos begali paeiti — tik žiūrėk, kaip ji juda. Tai per daug Julijai.

Sandoras, jau pasiekęs kitą upės krantą, išlipo iš vandens, užbėgo aukštyn ir peršoko krūmus, lyg jų ten nebūtų buvę. Ir tą pačią akimirka, kai Sandoras pradėjo

MUZIKOLOGIJOS ARCHYVE YRA...

(Atkelta iš 1 psl.)

me aplankyti ar susirašyti su dar gvyais esančiais muzikais. Štai neseniai gavome mirusio kompozitoriaus Valeikos maršų ir valsų rankraščius. Jau pakeičiui į archyvą yra ir mirusio komp. Adomavičiaus rankraščiai. Kiti muzikai savo archyvus peržiūri ir yra pažadėję atsiųsti.

Archyve mes turime dar daug medžiagos, kuri yra dėžėse ir nesurūšiuota. Turime labai brangių rinkinių, pav. 1830 m. Kražių jėzuitų akademijos išleistą giesmyną gražia aukštaičių kalba, kaip įrodymą, kad tada bažnyčiose giedodavo lietuviškai.

-- Kaip matyti, archyve turite tokių rankraščių, kurių šandien ir Lietuvoje niekas neturi?

-- Taip, mes turime tokių, kurie yra išlikę vieninteliai egzemplioriai pasaulyje. Studijuojantiems muziką, mūsų archyvo turinys gali labai pasitarnauti. Į mus jau kreipėsi net amerikiečiai, prašydami informacijų.

-- Kiek žmonių dirba prie Muzikologijos archyvo?

-- Muzikologijos Archyvo globos komitetas sudarytas iš: pirm. prof. V. Jakubėno, vicepirm. J. Bertulio, sekr. Skridulio, patarėjo Kreivėno, archyvaro Jono Narutėno.

Archyvo garbės komitetą sudaro gen. konsulas dr. Daužvardis ir tėvas provinciolas Markaitis, J.O.

Gaunant nemokamai iš tėvų jėzuitų patalpas, archyvuui išlaikyti per metus reikalinga apie 300-400 dol. Kas norėtų paremti archyvo veiklą, auką prašomi susti Lietuvos Muzikologijos Archyvo vardu 2345 W. 56th St., Chicago, Ill.

-- Ar Clevelande radote medžiagos archyvui?

-- Clevelande archyvo įgaliojinių yra muz. Ambrasas ir mudu aplankėme beveik visus asmenis, pas kuriuos galėjome tikėtis rasti archyvuui vertingos medžiagos. Jau gavome daug medžiagos iš p. Brazaitienės, Karpinės, Jankausko, Stempušio ir kitų. Čiurlionio ansamblio vadovas muz. A. Mikulskis savo archyvą tvarko ir pažadėjęs jį perduoti mums. Kaip matote, archyvo pasisekimas priklauso nuo asmeninių kontaktų, reikia važinėti, ieškoti ir pačiam knistis dėžėse, nes kartais žmonės neturi supratimo, kiek ta sena knygelė, ar gaidos gali būti archyvuui brangios.

-- Kaip žiūrite į lietuviškąjį muzikinį gyvenimą ir jo ateitį Amerikoje?

-- Prie esamų sąlygų, reikia pripažinti, kad nudirbamas didelis darbas. Kai kurie kompozitoriai, kaip Gaidelis, net stebuklus daro, su savo kūriniais išeidami į pasaulinę rinką. Bet tą

entuziastų eilės retėja ir baimė ima pagálvojus, kas bus, kai jų nebeliks. Lietuvių muzikų prieauglis labai menkas. Vargonininkų eilės retėja. Jaunimas nenori ruoštis tai profesijai, nes vargonininko pajamos mažos, o darbo daug. Tad, kaip matote, ateitis nelinksma.

Vokiečių...

(Atkelta iš 1 psl.)

kad rinkimuose laimėjus impozantišką atstovų skaičių. Už tai jie turi remtis smulkia buvūzija ir valdininkais. Kad įtikis tiems sluoksniams, liberalai turi pritariti visokiom išlaidom socialiniams reikalsams, prieš ką šiaušiasi biznio žmonės. Libera-

lai priešinasi ir paskutinių Adenauerio pažadų prezidentui Kennedy išpildymui. Tie pažadai buvę:

* sustiprinimas kariuomenės -- kam bus reikalingas papildomas milijardas markių;

* už dar vieną milijardą nupirkti ginklų JAV-bėse.

Prieš tai šiaušiasi iki šiol buvęs ir greičiausiai būsimas finansų ministeris liberalas Starke, kuris yra didelis mėgėjas taupyti.

* SPAUDOJE DAUGEJA PARAIŠKIMŲ, PAGAL KURIUS ADLAI STEVENSON, JAV AMBASADORIUS JTO, TURĖSIAS NEUŽILGO ATSISTATYDINTI. Neatsižvelgiant į gražius laiškus iš Prezidento Kennedy, niekur nebuvo atšaukti kaltinimai dėl A. Stevensono laikysenos Kubos krizės metu.

TĖVIŠKĖS MOTERŲ DRAUGIJOS DEŠIMTMEČIO SUKAKTIS

Tyliu, bet daug pasišventimo ir kartais daug energijos reikalaujančiu darbu lietuvių Tėviškės parapijos moterų draugijos narės tikriausiai užsipelnė atatinamą vietą Chicago lietuvių istorijoje. Jos per savo pirmojo dešimtmečio veiklos laiką ne tik senelius, Sekmadienio mokyklas, Vasario 16-tą gimnaziją ir pavienius į vargą patekusius asmenis šelpė, ne tik ligonius lankė, bet ir savoje parapijoje paskaitomis, biblinėmis valandėlėmis ir filmais kėlė krikščionišką ir tautinę dvasią.

Draugija įsisteigė 1952 m. spalio mėn. 5 d., pasivadindama lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės bažnyčios, Chicago parapijos, moterų draugija. Be jau minėtų kilniųjų siekių, draugija užsibrėžė rūpintis priėmimu ir padėjimu naujai į šį kraštą atvykstantiems. Nuo draugijos įsistatymo dienos iki 1958 m. jos pirmininke buvo dr. med. Adelė Trakienė, o jai perėmus parapijos Sekmadienio mokyklos vaikų auklėjimą, pirmininkės pareigas atiteko energingai Marijai Idzelienai. Dabartinio metu draugijai pirmininkauja Helene Sinickienė. Didelės pagarbos draugijos veikloje užsitarnavo ir Anna Vėlienė-Schwager, per dešimt metų išbuvusi veiklia valdybos nare ir viena iš tos draugijos steigėjų.

Tos draugijos sukaiktis atžymėjimui š.m. lapkričio mėn. 18 d. lietuvių Tėviškės bažnyčioje Chicagoje buvo atlaikytos padėkos pamaldos. Pamaldose parapijos kunigas Ansas Trakis pasakė dienaį pritaikintą pamokslą, o parapijos choras, Jurgiuš Lampsaciui diriguojant, sugiedojo porą liaudies giesmių.

Pamaldoms užsibaigus, parapijos salėje tarybos pirmininkas Ermonas Simaitis ir tarybos narė Gerda Idzelytė gėlių prisegimu reikšė parapijos padėką buvusioms ir esančioms draugijos valdybos narėms už triušą ir pašaukijimą dirbant artimo ir

tautos gerovei. Tai dienaį susidaręs moterų sektetas iš Marijos Nauburienės, Urtės Padagienės, Ilzės Pėteraitienės, Adelės Trakienės, Martos Trumpjonienės ir Bronės Variakojienės, skambiomis giesmėmis džiugino klausytojų ausis ir širdis. Sektetą pianinu palydėjo Irena Jurgaitytė. Ilgametė moterų draugijos rėmėja Bronė Variakojienė žodžiu ir muzika prisidėjo prie poros valandų jaukaus draugijos pobūvio. Pokalbį apie šykštuolę, alkanąją ir nusivylusiąją pravedė Regina Albrechtienė, Irena Preikšaitienė ir Ela Sinickienė. Po draugijos pirmininkių dr. A. Trakienės, M. Idzelienės ir H. Sinickienės, taip pat ir A. Vėlienės-Schwager žodžių, Valteris Bendikas supažindino minėjimo dalyvius su draugijos atliktu darbu.

Be jų, to kilnaus darbo sukaiktuvininkes dar sveikino kun. Povilas Dilys ir kun. Kostas Burbulis. O Alice Burbulienė savo sveikinimą perdavė giesme, kuriai Irena Jurgaitytė akomponavo. Raštiški sveikinimai buvo gauti iš vyriausios lietuvių evan-

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laičūnas, R. Micėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

gelikų liuteronų bažnyčios tarybos per sen. kun. A. Kelerį, iš kun. Jono Paupero ir Toronto liutuvų ev. liut. parapijos moterų draugijos per jos pirmininkę U. Bleizgienę.

Draugijai sveikino visa eilė veikėjų žodžiu ir raštu.

Šios sukaiktis minėjimo pietų metu patarnavo Tėviškės parapijos jaunimo ratelio nariai. Mergaitės dirbo virtuvėje, berniukai patarnavo prie stalų. Toks puikus gestas iš parapijos jaunimo pusės ne vien draugijos nars džiugino, bet ir svečiuose sukėlė malonų įspūdį.

Su ta diena atsivertė Tėviškės parapijos moterų draugijos veiklos istorijos antrasis lapas. Draugijos narės vėl savo darbščiomis rankomis diena iš dienos rašys ant to lapo visą, ką jų meilė į savo artimą ir savo tautą širdys joms padiktuos. Gal daugeliui netebeteks to antro lapo skaityti, bet tautos istorijai dar ilgai bylos sekantioms lietuvių kartoms apie jų nuveiktus darbus.

(vb)

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigus ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

SENATO KOMISIJA REMIA STATUS QUO NEPRIPAŽINIMO POLITIKĄ

Mūsų spauda susilaukė raporto, kuriame nušviečiami JAV Senato užsienio reikalams komisijos darbai, atlikti padėčiai komunistų pavergtuose kraštuose Europoje iširti pakomisės. Po ilgiau trukusio darbo, ta komisija padarė išvadas ir suformulavo rekomendacijas vyriausybei.

Išvados įdomios tuo, kad iš pavergtųjų kraštų išskiriamos Pabaltijo valstybės, kaip sovietinės vyriausybės laužomų sutarčių ir brutalumo pavyzdys.

Būdinga, kad Senato komisija ištyrė ne tik pavergtųjų kraštų padėtį, bet kartu tyrė ir užsitikrino savo vyriausybės tuo reikalu nusistatymą. Tas nusistatymas buvo išreikštas pasekretorių Foy Kohlen ir William Tyler, patvirtinant JAV vyriausybės nusistatymą nepripažinti dabartinį status quo sovietinei vyriausybei dominuojant pavergtuose kraštuose, ir griežtai laikantis principo, kad pavergtos tautos privalo turėti teisę laisvai pasirinkti savo valdymosi formas.

Jei šie principiniai pareiškimai ir patenkino komisijos norus, ji randa reikalo pabrėžti, kad ne visos JAV vyriausybės institucijos parodė pastangų veikti tų principų dvasioje. Tas vyriausybės nusistatymas nėra pakankamai gerai pristatytas pavergtoms tautoms, dėl to nusistatymo dažnai atsiranda abejonių. Ta politika ne visada aiškiai ir drąsiai pabrėžiama ir šio krašto gyventojams.

Ta proga komisija nurodo į Voice of America nesugebėjimą perduoti pavergtiems kraštams tos komisijos darbus ir jų rezultatus. Komisija taip pat nurodo į eilę kitų sričių, kur nebuvo parodyta pakankamai noro ir energijos vyriausybės principinei politikai pavergtųjų kraštų atžvilgiu pabrėžti. Nebuvo pakankamo spaudimo JTO komunistiniam kolonijalizmui Rytų Europoje pasmerkti ir State Departmentas menkai pasirodė prieš komunistų spaudimą Berlyne, neišnaudojant situacijos pokario sutartims, sprendžiančioms Rytų Europos klausimų sutvarkymą iškelti ir reikalauti jų įgyvendinimo.

Anot komisijos raporto, žymiai daugiau galėjo būti padaryta, kad palaikius pavergtųjų tautų rezistencijos dvasią ir tautines aspiracijas.

Savo rekomendacijoje komisija reikalauja imtis energingesnių žygių, kad JAV pagrindiniai principai pavergtųjų kraštų atžvilgiu būtų aiškūs visam pasauliui. Iš tų rekomendacijų dvasios išplaukia reikalavimai, kad status quo nepripažinimas reikalauja ne vien deklaracijų, bet ir darbo.

Ta linkme vystomas darbas ir pastangos leisti susilaukti laimėjimų šalčio karo strategijoje. Taip, kaip komunistai išnaudoja kiekvieną Vakarų pasaulio silpną vietą, taip lygiai JAV, su didesne energija ir tvirtesniu nusistatymu, galėtų pasinaudoti Sovietų Sąjungos silpnybėmis.

Mūsų krašto laisvinimo pastangose taip pat svarbu neišleisti iš akių šie senatorių ataustų siūly galai. Energijos, planingumo ir pastangų dar reikalinga ir iš mūsų pusės. Ne vien tik konstantavimo fakto, kad komisija kažką tyrė ir surašė tyrimo rezultatus. Galima drąsiai tvirtinti, kad nuo mūsų veiksmų, nuo mūsų visų pastangų priklausys tos Senato komisijos išvadų įgyvendinimas.

(J. Č.)

VIENTYBĖS ŠMEIŽTAI

V. Tysliavienė lapkričio 30 d. Vieniųbėje pristato mane kaip "einantį Šalčiaus keliais". Noriupareikšti, kad toks tvirtinimas man yra labai užgaulingas, mane šmeižiantis ir neturintis nieko bendro su tiesa. Man ir mano artimiesiems būtų įdomu iš Tysliavienės išgirsti, kokių būdu reiškiats tas mano "ėjimas Šalčiaus keliais".

Buvau maloniai nustebintas, kai šiuo reikalu gavau laišką iš VLIKo pirm. dr. A. Trimako. Jam šia proga nuoširdžiai dėkoju. Jo laiškas padeda nušviesti mano poziciją čia minimu reikalu. Todėl prašau neatsisakyti jį patalpinti Dirvoje.

Romas Kezys
Middle Village, N.Y.

D.G.
Skautininkai R. Keziui,
Middle Village, N.Y.

Mielas Skautininke,

Kaip tur būt būsite pastebėję, Vieniųbėje savo š.m. lapkričio 30 d. numerio PASTABOSE, tarp kitų samprotavimų, meta Tams-tai niekuo nepagrįstą kaltinimą, tariamai beeinantį Šalčiaus pėdomis. Mūsų visuomenė puikiai žino "Šalčiaus pėdų" kenksmingumą Lietuvos laisvės bylai.

Toks piktas Tamsos kaltinimas yra iš pirmo išlaužtas, jis nieko bendro neturi su tik-

rove ir negali nuvertinti Tamsos svairių, patriotinių darbų mūsų visuomeninės veiklos bare. Tamsos, be to, vertingas įnašas į Lietuvos laisvinimo darbą yra Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui yra visiems gerai žinomas ir tolygiai branginamas. Džiaugiuos tais darbais ir neabejoju, kad minėtas užgaulus ir neatsakingas pareiškimas nesumažins Tamsos noro veikti ir dirbti Lietuvos laisvės labui.

Labai gaila, kad vis dar pasitaiko mūsų spaudoje pareiškimų, kurie, nesiskaitydami su kitų orumu, apsilenkia su laikraštinių etika, ir spaudos vertės nepakeičia.

Siunčiu savo geriausius svei-

MAŽAS KELMAS IR DIDELIS VEŽIMAS

Vilius Bražėnas

Reikia tikėtis, jog du Dirvos vedamieji rinkimų klausimu, nors ir pavėluoti praėjusiems rinkimams, bus užgavę vieno - kito skaitytojo smegenų kūrybinį kampelį ir daugeliui išskėlę klausimą, kas ir kaip darytina 1964 metais mūsų svoriui su didžiausia nauda laisvės siekiui padėti ant rinkiminių svarstyklių.

Tie dalykai nesuorganizuojami ir neatliekami per vieną savaitę, prieš pat rinkimus, tad laisvės reikalu aktyviai susisioleję lietuviai turėtų iš anksto apsvaistyti daugelį su rinkimais susijusių minčių bei faktų, kaip pavyzdžiui:

1. Tik nepaprastai mažas Amerikos piliečių nušimtis dalyvauja politinių partijų veikloje ir tuo pat turi įtakos kandidatų parinkime, rėmimo ir garsinime. Todėl lietuvių organizuotas, gausus, sąmoningas ir veiklus įsijungimas priverstų tas mažas grupes skaitytis su komunizmo patyrisiais piliečiais daugiauneu iš šalies žiūrinčiam galėtų atrodyti.

2. Mums derėtų dalyvauti tik toje politinėje partijoje, kurioje (priklausant gal nuo vietinių sąlygų), mūsų balsas gali lemti laisvės idėjai besąlygiškai palankių ir jai pasižventusių kandidatų

kinimus ir linkiu šaunios energijos veikti.

Tamstą nuoširdžiai gerbiąs

Dr. A. Trimakas
VLIK Pirmininkas

1962 m. gruodžio 4 d.

NEPAGRĮSTAS KALTINIMAS

Šių metų lapkričio mėn. 30 d. Vieniųbėje ponia V. Tysliavienė "Pastabos" skyriuje meta šmeižiant kaltinimą Romui Keziui, teigdama, kad jis "einąs Šalčiaus keliais", atseit, dirbas Lietuvos okupanto naudai. Perskaitęs šiuos neteisingus ir implikuojančius žodžius negaliu nutyliuoti.

Romą Kezį pažįstu jau visą eilę metų ir jo pasižventimų Lietuvos laisvinimo kelyje neabejoju. Tačiau, šitoks Tysliavienės tendencingas užmetimas gali sukelti jį nepažįstančiuose abejonę jo integralumui. Kezio atlikti darbai jaunimo organizacijose, Lietuvių Bendruomenėje, ar ruošiant prieš-komunistines demonstracijas, yra aiškūs įnašas kovoje su mūsų krašto pavergtu. Kas skaitė jo įspūdžius iš šią vasarą Helsinkyje vykusio jaunimo festivalio Dirvos skiltyse ar mano redaguojamame Mūsų Vyčio žurnale, esu tikras, susidarė vaizdas jo griežto antikomunistinio nusistatymo.

Tokie ponios Tysliavienės teigimai tikram lietuviškam reikalui nieko netarnauja, priešingai, jie tarnauja bolševikų tikslui -- ardyti mūsų vienybę, žeminti ir visuomenės akyse nuvertinti tuos, kurie efektingai kovoja prieš komunizmą, ar numušti jų opą ir ryžtą, kad jie pasitrauktų iš aktyvaus darbo.

Kovoje su mūsų tautos okupantu, turime budėti ne vien prieš tiesioginius puolimus, bet ir prieš bandymus mus iš vidaus sugriauti.

Vytautas Germanas

parinkimą. Neeikvoti jėgų tenai, kur mūsų balsai ir protestai neturi vilties sustabdyti parinkimo bei išrinkimo kandidatų.

3. Jeigu ir toliau dar neturėsime stiprių laisvės kovą vedančių organizacijų, lietuviai respublikonai, demokratai ir nepriklausomieji turėtų sudaryti bendrus politinius klubus vietojė ir valstijose. Klubuose aptarę kandidatus ir parinkę primtiniausius iš bet kurios partijos, juos, lietuvių tarppartinio klubo vardu viešai remtume. Tai padvigubintų mūsų svorį abiejose didžiojoje partijose.

4. Spaudos ir mūsų didesniųjų organizacijų uždavinys būtų viešumoje iškelti, apsvaistyti ir prieti išvados dėl pagrindinio klausimo politinėje arenoje: kurie klausimai Amerikos politinių partijų platformose yra svarbūs mūsų broliui Lietuvoje laisvei atgauti ir mūsų vaikų, čia, laisvei išlaikyti, į kandidatus, partijas ir jų platformas mums žiūrėtina ne iš egoistinio, trumparegiško mokesčių, algų bei pašalpų taško, bet iš Laisvojo Pasaulio sustiprinimo ar susilpninimo bei pavergtųjų užmiršimo ar jiems laisvės vilties suteikimo taško. Mus iš neveiklos paralyžiaus ir neapsprendimo stabo tikrai išgydytų sugebėjimas pažvelgti į kandidatus ir jų pažiūras akimis tų, kurie šiandien sėdi už geležinės uždangos ir šventai tiki, jog mes, išeiviai, norėsime ir sugebėsime jų akimis į pasaulio ir Amerikos įvykius žiūrėti. Todėl skaitytina nusikaltimu ne tik prieš savuosius, bet ir visus pasaulio pavergtuosius, kad vienas kitas lietuvis, o ypač tremtinys, rastų negalimu, pavyzdžiui, remti Connecticut Senatoriaus Thomas Dodd arba Arizonos Senatoriaus Barry Goldwater dėlto, kad vienas yra demokratas, liberalas, o kitas -- respublikonas, konservatyvus. Jeigu mes, išeivijos lietuviai, taip lengvai pasiduotumėm sukiems ir įžuliams prieškomunistinės propagandos priešams ir pro smulkus, laisvės kovos nieko nelemenčius reikaliukus, nematysime pagrindinių, lemtingų klausimų, vargu ar ir dar pora metų raudonosios okupacijos patirtis mus begalėtų pamokyti. Jau laikas suprasti, kad komunistai daro viską suniekinti, išjuokti, apšmeižti, nuvertinti kiekvieną prieškomunistinį kandidatą su tikslu jį pašalinti iš pasaulio įvykių lemiančios politinės arenos. Pavyzdžiui -- atsiminkime kas ištiko senatorių Knowland, kongresmaną Kerstena, senatorių McCarthy. Pasižiūrėkime kas per paskutinius rinkimus nutiko griežtai prieš komunizmą išėjusius senatorių Capehart, kongresmaną Judd ir buv. viceprezidentą Nixon, neskaitant kitų mažiau žinomų.

Įdomu, kaip pastaruose rinkimuose balsavo komunistų pavergtosios lietuvių tautos vaikai laisvoje Amerikoje saryšų su minėtais ir panašiais kandidatais? Ryšium su televizijoje (ABC) parodytu Nixono išniekinimu, pasitarkiant net Alger Hiss, David Lawrence. rašo: "... Daugeliui nešališkų stebėtojų pasidarė aišku, jog Richard Nixon dar vis

tebemoka pabaudą už tai, kad buvo griežtas antikomunistas". Klaiku pagalvoti, jog nekurie mūsų esame padėję savo balsais ne vieną antikomunistą nubausti... Tad susitvarkykime taip, kad ateity tokie vyrai turėtų mūsų paramą žodžiu, raštu, pinigų, darbu ir balsu.

5. Viršminėtam įgyvendinti neįsvegiamai iškyla reikalas vienos, visus apimančios ir kiekvieną geros valios lietuvių pasiekiančios organizacijos mūsų laisvės kovai vykdyti ir jai vadovauti. Tuo pačiu nesinori nurosti vilties, jog mūsų susisikaldę, savo popierinėse pilaitėse apsitvėrę politiniai kunigaikščiai turės kurią dieną nusėsti nuo persenusių partinių kunų, nusiimti pavo plunksnom iškaistytus šalmus ir susėsti bendrai kalbai apie gyvenimo faktus ir šių dienų realybę. Nekurie, at- rodo, net nežino, jog jau prieš 700 metų Mindaugas suvienijo kunigaikščių Lietuvą į valstybę ir tautą. Jog tauta nekartą turėjo kovoti už laisvę ir išlikimą. Šiandieninėje Lietuvos kovoje yra įveltas ir visas pasaulis. Mes negalime pasižalinti nei iš savo tautos nei iš žmonijos kovos eilių, kol nenustojome sąžinės.

Nereikia pamiršti, jog, nors

mūsų jėgos ir labai ribotos, tik mažas, labai mažas nušimtis politinį gyvenimą lemia. Jei komunistai džiaugiasi kiekvienu kultūrinu ar kitoku bendradarbiu, kodėl nuvertinti mūsų pačių įnašą reikšmę kovai už laisvę. Politinė veikla yra tik viena iš daugelio tos kovos arenų.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

* KARYS -- pasaulio lietuvių karių-veteranų mėnesinis žurnalas, pasirodė su lapkričio numeriu, gausiu istorine ir informacine medžiaga iš mūsų karių gyvenimo. Šiuo numeriu taip pat pagerbiamas prof. gen. Stasys Dirmantas, sulaukęs 75 m. amžiaus. Tai žymusis mūsų mokslininkas ir karys -- dviejų profesijų sandėris, retai gyvenime pasitaikęs. Čia statybos fakulteto dekanas, čia krašto apsaugos ministeris. Anot plk. A. Reklaičio, prof. gen. St. Dirmanto asmenyje matome ne tik profesorių, inžinierių ir augšto laipsnio karį, bet ir istoriką -- didelį mūsų praeities žinovą.

Gyvenime kuklus ir nuoširdus. Nenuostabu, kad apie tokią sukaiktį sužinoti, reikėjo laukti pasirodant Kariui.

NEPAMIRSKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės
valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

**UŽSISAKYKITE
JAU ŠIANDIEN**

Artėjant Kalėdų šventėms, o pasitaiko ir kitų progų, daugelis vis galvoja, ką padovanoti draugui, artimam žmogui. Geriausia dovana -- lietuviškoji knyga. Užsakykite ją šiandien.

Dirva siūlo supažindinti mūsų jaunimą su studentų gyvenimu Nepr. Lietuvoje. Tam geriausia tinka R. Spalio apysaka Alma Mater.

Iki Kalėdų siūlome užsisakyti tą gražią išleistą ir įrištą knygą už \$4.00. Šiaip, kitur ji kainuoja \$5.00.

Atsiųskite žemiau dedamą atkarpą su čekiu ir mes nedelsiant išsiųsime knygą nurodytu adresu.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

Siunčiu \$4.00 ir prašau šiuo adresu išsiųsti R. Spalio apysaką Alma mater.

Užsakytojas

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom kurus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiem savo taupytojams išmokejom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

GILESNOJOI PRIEŠKONGRESINIŲ
SUSIKIRTIMŲ PRASMĖ

Antrasis PLB Kultūros Kongresas praėjo. Kokių pėdsakų jis bus palikęs mūsų mintyse -- nuomonėse, dabar dar sunku apčiuopti. Tai paaiškės laikui bėgant. Bet šis kongresas kažin ar ne labiau bus pagarsėjęs jau prieš jam prasidedant įvykusiais viešais susikirtimais, negu jame skaitytomis paskaitomis ir diskusijose pasakytomis mintimis.

Iš pirmo žvilgsnio galėjo dažnam atrodyti, kad tai buvo susikirtimai tik dėl asmens, būtent, dėl dr. Jono Griniaus pakvietimo pagroti tame kongrese pirmuoju smuiku. Dėl jo, tiksliau -- dėl jo paskaitos turinio, dar buvo, tegu ir nedidelio masto kitas susikirtimėlis, neturėjęs tiesioginio ryšio su jo dalyvavimu kongrese. Turiu galvoje J.B. ir L.D. susikirtimą Dirvos laškų skyriuje dėl dr. Jono Griniaus paskaitos Washingtono lietuvių būrelyje (Žr. spalio 26 ir lapkričio 9 dienos Dirvoje). Nei J.B., nei L.D. nedrįso (ar nenorėjo?) to dalyko paliesti giliau. Bet, kaip šiame taip ir visuose kituose buvusiuose susikirtimuose dr. Jono Griniaus klausimu, būty per paviršutiniška matyti vien tik aštrius nuomonių skirtumus apie vertingumą šio asmens, kaip paskaitininko. Iš tikrųjų dr. Jonas Grinius, man atrodo, buvo tik lyg degtukas, atsitiktinai uždegtas prieš susitvenkusių degamų dujų. Tai, kas staugia užsidegė, tai ne barnis, kam tas, o ne kitas buvo pakviestas "duoti toną" kongrese. Čia įsiziėbė -- susilaikau nuo spėliojimo, ilgam ar trumpam laikui, -- susikirtimas tarp mūsų liberalų su ortodoksais.

**

Kad dr. Jonas Grinius (visur stengiuosi žymėti pilną jo vardą, kad kokia "mašininkė" vėl nesupainiotų jo su dr. Juozu Girniu) yra, kaip sakoma, "siaurų pažiūrų", atseit, antiliberalias, man beveik aišku net ir iš Dirvoje matyto susikirtimo tarp jo paskaitos vertintojų (J.B. ir L.D.). Bet, susidūrus su L.D. trumparegystės prikišimu kitiems, sunku beatsispirti prieš pagundą neįkyštelėjus pirštu ir į kairiurios L.D. pareiškimus, lyg tyčia, pasižyminti trumparegystės apsišaukimais. Jis gi rašė:

"... joks netrumparegis ir pakankamai inteligentiškas žmogus nereikalavo iš paskaitininko, kad jis 45-ių minučių paskaitoj klausimą išnagrinėtų visais atžvilgiais. Antra, kas Lietuvai pavojingiau -- komunizmas ar rusinimas, yra toks subtilus klausimas, kad vargu galima ar apsimoka dėl to kelti ginčų".

Anot J.B., ir per 45 minutes ga-

lima temą panagrinėti universališkiau, ne trumparegiškai. Juo mažiau laiko, juo suglausčiau tenka kalbėti. Bet būtina vengti apgaulingos puseisybės. Ne vieta ten buvo varyti savos ideologijos propagandą "gatavos tiesos" indoktrinavimo pagalba.

A. Diržys Dirvos 131 nr. rašė, kad "Pasaulėžiūra Lietuvoje dar prieš nepriklausomybę ir jau jos metu buvo mada... Kas kita čia, Amerikoje".

Kodėl? Ar ne todėl, kad mes, kaip ir mūsų mokytojai bei pavergėjai rusai, ir lenkai, buvom perdėm ortodoksai (senatinkai, kietamaniai) ir pripažinom tik savo tiesą, tik savo religiją, savo ideologiją, savo partiją, savo pasaulėžiūrą, laikydami tatau absoliučiai teisinga ir tobulą. Kritika, pastabos? Tai užgavimas! Su tokiu neverta ne burnos aušinti: suniekinink, apjuodink, rodyk savo partiją, religiją, pasaulėžiūrą dar skaistesnę, tobulę! Bet, būdamas ribotų galių žmogus visgi pridaro klaidų ir nė nepajunta, kaip "viskas absoliučiai tobulai ima eiti atbulai"...

Kai Vakaruose net ir Romos (Vatikano) katalikai jauturėjo savo tarpe liberalų katalikų, kaip P. Claudel ir ypač Gabriel Marcel (g. 1889), tai Rytuose katalikai vis žavėjosi (ir tebesižavi) ortodoksu kataliku V. Solovjovu, kuris per St. Šalkauskį ir kitus darė ir tebedaro antiliberalinės įtakos, net ir čia, Amerikoje.

Didžios dvasios žmonės kartais būna menko intelekto, ir būna atvirkščiai. Nuo to niekas nesam apsaugoti. Žmonijos pažangos kelias yra ilgas ir sunkus. "Istorija nėra įvykių eilė, o esminis judesys" (Skrupskelis, jr.). Kaip buvo kitados, taip bus ir visados, -- tai ortodoksų įtaiga, kurie istoriją yra linkę laikyti velnio padaru, ir kurie tik save, savo partiją, ideologiją, pasaulėžiūrą tėra pasišovę laikyti dieviška, tobula.

L.D. (ten pat, lapkr. 9 d. Dirvoje) rašė, kad:

"... kuris kovoja dėl religinio, liberalinio ar kokio kitokio įsitikinimo, dėl teisės tokį įsitikinimą turėti ir pagal jį gyventi, tas kovoja dėl laisvo apsisprendimo ir tuo pačiu dėl Lietuvos".

Taigi ir L.D. laisvo apsisprendimo teisę pripažįsta pagrindimo Lietuvos laisvei. Bet skirti religiją ir liberalizmą kableliu (tai yra, rodyti tuos dalykus esančius tos pačios rūšies), kaip tai daro L.D., jau yra siaurų pažiūrų, kūrį tiek Vytautis, Kavolis,

ties ir dr. Juozas Girnius (ne dr. Jonas Grinius!) atmeta (Žr. Lietuvių liberalizmas, Šviesos-Santaros leidinys, 1958 m., psl. 46, atk. psl. 49).

Iš tikrųjų liberalizmas nėra ideologija, pasaulėžiūra ar religija, o yra naujų vertybių praradėjimas (išvydimas). Kadangi liberalizmas (laisviškumas, laisvis) gali būti susijęs su įvairiomis pasaulėžiūromis, ideologijomis bei religijomis, tai čia ir yra jo stiprybė ir vertė. Liberalizmas, kaip ir pats žodis sako, yra liberalizmas ir tik liberalizmas.

Liberalizmas ir jam (savo sėrikiškumu) priešingas ortodoksizmas abu yra vis labiau ryškėjančios srovės, linijos. Kaikas liberalizmą ar ortodoksizmą laiko tik partijomis, ideologijomis (ar net religijomis!). Tada visiškai neteisinga. Liberalas ar ortodoksas gali būti tiek katalikas, tiek protestantas-liuteronis, tiek stačiatikis (pravoslavos)-bizantietis. Tikrai žymėti dabar (naujesnėse amerikėnėse ir kitose enciklopedijose) jau vengiama vartoti žodį "ortodoksas", o žymėti "Rytų ortodoksas", ir taip pasakoma, kas reikia pasakyti.

Plačiai žinomas Popiežiaus Orientalinio Instituto Romoje profesorius jėzuitas G.A. Wetter, kurio veiklas be italų yra jau išleistas ir anglų bei vokiečių kalbomis, kalba apie "ortodox Marxists" (žr. jo Dialectical Materialism, 1959, psl. 84, 85 ir kt.), o kitas žymus katalikų kunigas domininkonas R.L. Bruckberg tiesiog pastebi, kad "Heretikas ir ortodoksas krikščionis yra ne svetimi, o broliai, kurie griebia viens kitą už gerklų" (žr. jo Image of America, 1959, psl. 268). Šis kunigas intelektualas, anot Time, "... an explosive combination of scholar, priest and chevalier: a contemplative and cultured man", nebijo nė Romos-Vatikano: "Roma jau nėra Romoje; visa Roma yra ten kur aš esu". (R.L. Bruckberg iš Corneille recitata, žr. psl. 30 tp.) Arba: "Anglas jau nėra anglas (lordas), nes ir liberališkąjį Ameriką yra angliška" (tp).

O mūsų lietuvių, ortodoksai vis dar kartoja: kaip buvo iš pradžios, taip bus ir visados.

Ir philosophia perennis (amžinoji filosofija) šiandien plačiau, giliau suprantama: "Nė viena (filosofijos) sistema nėra atmetama, bet visos turi savo uždavinį istorijoje ir turi įteiti įgalutinę sintezę" (Skrupskelis, jr.), tad ją tą philosophia perennis, nei vieniems akiai ginti, nei kitiems akiai pulti.

Visi, ir, kaip matėme, neišskiriant L.D., pripažįsta laisvo apsisprendimo teisę kaip Lietuvos laisvės pagrindą. Tad kovokime už tą teisę -- už liberalizmą, ir neleiskime intelektualinėms menkybėms jį nuvertinti. Ortodoksija tenai, Rytų pasaulyje, yra pati didžioji blogybė (dėl kurios kenčiame ir kuria skundžiamės),

bet ir Vakarų pasaulyje ortodoksijos dar yra daugiau, negu reiki.

Anot L.D., "Kas Lietuvai pavojingiau -- komunizmas ar rusinimas yra toks subtilus klausimas, kad..." (tame pačiame laiške). Tikrai, tas klausimas labai subtilus (plonybinis), bet, svarbiausia jis ne taip pastatytas, ne taip suformuluotas. Lietuvai ir lietuvių svarbiausias pavojus yra ortodoksizmas. Būdami ortodoksai, sentikiai, kietamaniai, "senose knygose parašyta" žinovai, mes ir nutautisime ir ko gero, sukommunistisime.

Kovokime su saviliaupsinimo kultu, anot Br. Railos, su selfglorifikacija, su mania grandiosa, kuri daugiausia

mums kenkia, neleidama kritiškiau panagrinėti savąsias -- tautines, religines ar pasaulėžiūrinės -- negeroves, ir kuri svetimuose sukelia antipatijų prieš mus. (Žr., pvz. The Golden Home and High School Encyclopedia, 1961, kur Lietuva suniekinamai, o Latvija gana sandėriai aprašyta). Ir savieji, ypač jaunimas Amerikoje, pamatę gilesnę tiesą, negu "one side story", pajunta akstiną nusisukti nuo savųjų ir nuplaukia nutautilimo srove.

Minėtas katalikas liberalas Gabriel Marcel laikomas vilties filosofu, ir to vardo jis nusipelnė įtikinančiu dėmesio atkreipimu į tai, kad kova visų su visais yra neįmanoma dalykas (ar tiesiog akla beprotybė). Ortodoksizmas kelia kovą vi-

sų su visais. Liberalų susikirtimas su ortodoksais todėl ir yra toli gražu ne koks izoliuotas atsitiktinis pasipriešinimas vieno konkretaus ortodokso pasireiškimui. Kaip prieš kongresą, taip ir po jo tebėra opiai reikalingas energingas pasipriešinimas tam visų prieš visus kovos kurstymui, sklandinčiam ne tik iš ortodoksizmo korifėjų, bet ypač iš prie jų prisijungiančių riksmingų intelektualinių menkybių.

A.I.

* ATITRAUKTAS IŠ INDIJOS PASIENIO DIVIZIJAS RAUD, KINIJA permeta į Viet-Namą, kur tikisi daugiau atsiekti jau vykstančiame džiunglių kare, nei Indijoje.

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!

Premium
quality always . . .
popular prices
everywhere!

Stroh's
BEER

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

Kelias į kairę

Dirvos konkurse premijuotas romanas

(24)

— Pranai, eik gi valgyt! — šaukiu, įkišusi galvą pro duris.

Jis nieko neatsako. Paskui užsikosi. Krankši, gargaliuoja, net atsisėda besikankindamas. Prienu artyn ir nestipriai padaužau kumščiu į nugarą.

— Ar užsirišai?

Pasižiūri į mane užraudusiomis, ašarų pilnomis akimis. Perblyškęs visas, lūpos melsvos ir perkreiptos, lyg jam kas skaudėtų.

— Tu sergi, Pranai.

— Atsitrauk, sene. Praeis. Tas prakeiktas kosulys.

Sako dusliu balsu. Pranas, ne Pranas. Lyg kitas žmogus. Kas jam pasidarė?

— Tai eik, nors užvalgyk kiek. Ir liepžiedžių užpyliau. Girdėjau, kad kosi. Šaltis. Fabrike gal pertraukė vėjas.

— Krūtinę labai skauda.

Tai pirmą kartą, kad Pranas skųstųsi! Per visą mūsų gyvenimą kartu. Nors niekada rinčiau nesirgo, bet ar tau peršalęs, ar pervargęs, ar kokie rūpesčiai, darbų kalnai — negirdėsi Barčio skundžiantis. Susikeiks, pajuokaus, ranka numos. Jei labai koks didelis suspaudimas, tai užrėks su visais perkūnais ant šuns,

katės ar ant pirmo jam pasipainiojusio žmogaus, o paskui ir vėl gerumu, juokauja. Bet nesiskųs!

— Krūtinę skauda? Tai apsiklok šiltai, Pranuk. Aš tau į lovą liepžiedžius atnešiu.

— Velnias negriebs! — nustumdamas mano paduotą antklodę, Pranas sėdasi, abiejų rankų pirštus suleisdamas į susivėlusius plaukus, galvą pasidraskydamas.

Ateina į virtuvę, valgo truputį, išgeria liepžiedžių. Tyli. Kosulys nustoja kankinęs: gal šilta arbata padėjo.

— O kažin, kad pas daktarą... — nedrąsiai prasiitariu.

Ir labai nustembu, kad Pranas mano pasiūlymui nepasipriešina.

— Žiūrėsiu, — atsako tylom ir, išsižiūrėjęs pro langą, užsimąsto.

Naktį žentas labai kosėjo. Gerai, kad Pušinis nameliuky tebemiega; o aš negalėjau pasilsėti, nors tu ką. Sūdedu bluostą, pradedu grimzti į miegus, ogi vėl kad prasidės Prano kambary duslus kosulys, ilgas, lyg kokių dumplių tampymas, lyg malkų skėlimas, tai vėl čyravimas pjūklų... Neduok, Dieve! Jeigu man klausytis taip sunku, kaip jam, vargšeliui, beikosėti? Galvojau, gal ko šilto ant krūtinės uždėti. Jau buvau pripylusi karšto vandens bonką, bet Pranas nustūmė mano ranką ir tuoj užsnūdo. Išsikankinęs per naktį, išsi buvęs. Palikau ramybę.

Rytą atsikėliau — tylu. Viską apsiruošiau, Pušinį pavalgydinau, į lauką išleidau, kates, vištas, Tuoj apžiūrėjau. Grįžusi į trobą, randu Marę jau išsiopusius, išsipusčius, kavą begeriant. Darbo eisiantį jieškoti. Kitur.

— Persiprašyk bosą ir grįžk, kur buvai, — sakau švelniai.

Kur tau ji klausys! Užsikarščiuoja, ima verkšlen-

dama bartis, kalbėti nei šį, nei tą. Nutylu. Tesižino! Ta rėksnė. Danguolė vis liepia jos neerzinti. Nagai niežti: kad papurtinčiau ją už plaukų! Bet neliečiu. Išėina, išskuba į traukinį. Tegu. O gal ir gaus mėgiamą darbą? Gal tada apsiramins?

O kur gi Pranas? Išvažiavo į darbą, ar ne? Naujaučiu, kad neišvažiavo. Būtų atėjęs į virtuvę kavos, būčiau dadžių girgždant išgirdusi. Nei indėlio vakar jam nepadariau, spėjau, kad į fabriką nevažiuos. Tegu pasiils. Nedaug darbo dienų jis per savo visą gyvenimą tėra praleidęs. Jei į fabriką ir nevažiuodavo, tai dirbdavo farmoje.

Nueinu patydom į jo kambarį. Pažiūrėti, ar tebe miega. Ogi lova tuščia! Tai, velniukas, jau atsikėlęs! Lyg rūpi, lyg ir linksma. Jeigu jau atsikėlė, tai jau čiasi geriau. Per naktį gal ir perėjo. Pranas tau ilgai sirgs! Surišęs jo lovą neišlaikytum! Einu į kiemą. Ogi Bartis dadžių jau iš garažo varosi.

— Tai į darbą, Pranuk? O gal dar būtum pasilsėjęs?

Pranas atsidaro langą, apsidairo po kiemą, tada žiūri ilgai į mane:

— Jau man gal mirtinoji. Važiuosiu pas daktarą. Krūtinę draskyte drasko, kvapo stinga.

Aš net prasižioju. Skruzdėlės nubėga nugara... Jaučiu, kad lūpos šyla. Jau dabar tai negerai. Jaučia mano širdis, kad nebergerai.

— Ogi... Gal Danguolės palauktum. Pabaigoj savaitės atvažiuos. Gal ji ką....

Pranas nenorom susijuokia ir tik numoja ranka.

— Nesirūpink, sene. Pinių turiu. Pažiūrėsim. Jeigu nieko, tai rytoj į fabriką. Reikia pritempti iki pensijos. Tik pusmetis beliko.

— O jeigu kaip...

(Bus daugiau)

BOSTONE LANKESI MOKYKLOS DRAUGAI

Putnamo seselių rėmėjai, prieky su p. Kulbokiene, pakvietė į Bostoną Hartfordo Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo Teatro grupę, kuri gruodžio 2 d. So. Bostono Aukšt. mokyklos salėje mums suvaidino Ludwigo Fuldos 4 veiksmų komediją Mokyklos draugus. Ne vienas tą veiklą matėm Valst. Teatro scenoje Kaune, matėm jį ir tremtinių teatre, vaidinamą Augsburgėje susipietusių aktorių. Nors komedijos autorius L. Fulda vadinamų amžinųjų problemų savo veikale neliečia, bet jame apstu pastovių gyvenimo apraiškų, kurių geras atkūrimas scenodarui malonų įspūdi, sukelia nemaža juoko, žiūrovą užkrečia gera nuotaika.

Hartforde, Conn., teatro darbo kibirkštėlė neužgesa, nes ten vis dar tebėra dailūs būrys nuosirdžių lietuviškojo teatro mylėtojų. Džiuginantis faktas, kad tie žmonės turi ne tik jausmą, vaidybinius gabumus ir norą dirbti, bet ir parodo pastangų labai rimtai į teatrą darbą žiūrėti. Su hartfordiškais vaidintojais porą gerų spektaklių paruošė rež. Ip. Tvirbutas, kurio sveikata neliečia į tą veiklą aktyviau įsijungti.

Fuldos Mokyklos draugams pastatyti apkalbama Hartfordo Teatro grupė pasikvietė akt. Vitalį Žukauską. Savaime suprantama, kai profesionalo patyrimas į scenos darbą įjungiamas, tai ir vaidinimo meninio lygio kreditai pakyla.

Vitalis Žukauskas -- nerami ir kūrybinga dvasia. Kaip talentingas aktorius, su polinkiu į komiškąjį amplua, jis pasireiškė Valst. Dramos Teatro scenoje Kaune. Kurį laiką vaidybos meną jis studijavo Vienoj, Atvykęs į JAV, tuos pačius mokslus jis gilino Indianos universitete. Šiuo metu Vit. Žukauskas studijuoja režisūros meną, viename New Yorko Teatro institute. Greta to, mūsų kolonijose jis jau yra populiarus, kaip "Vieno žmogaus teatras". Išgilinęs į teatro meno studijas, Vitalis pats, niekieno neremiamas ir neskatinamas, įsikinkė į sunkų darbą -- jis darosi labai kruoštus ir uolus mūsų teatrinės medžiagos rinkėjas, mūsų teatrologas. Šiom dienom man teko matyti jo rinkinius, kurie liet. teatro istorijai jau dabar yra didelė vertybė. Todėl, kai neseniai Dirvoj jis kėlė klausimą, kodėl Kultūros kongreso rengėjai išjungė iš kongreso teatrą, tą tikrai galimą kultūrinio gyvenimo veiksnį, aš jo rūpestį supratau ir dabar negaliu to rūpesčio neremti.

Vit. Žukausko ryžtas ilgą eilę savaigalių keliauti iš New Yorko į Hartfordą, Conn., ten statyti Mokyklos draugus ir skiepyti žmonėms savojo teatro meilę, man rodosi, ir pačiu prašmatniausiu pagyrimu nėra įvertinamas. Mes turime būti jam dėkingi ir tik džiaugtis, kad savo gretose dar nestokojame tokių teatrinio darbo entuziastų.

L. Fuldos Mokyklos draugai, kaip režisūrinis Vit. Žukausko darbas, yra atliktas rūpestingai

St. Santvaras

ir sąžiningai. Lankstesnė vaidybinių medžiagų regimai jo rankose tirpo, todėl iš tos medžiagos jis atkūrė gyvus ir ryškius komedijos charakterius. Kiekvieno teatro mylėtojų trupėj pasitaiko pirmų žingsnių, varžymosi, neįgudimo ir drovumo. Turitų "pradų" ir Hartfordo teatrinė trupė, bet ir šiuo atveju Vit. Žukauskas padarė tiek daug, kiek įgudęs režisierius gali padaryti. Aplamai jo parengtas spektaklis yra vienišas, jo ritmai raiškūs ir gyvi, ansamblis darnus -- nei vienas vaidintojas iš kitų tarpo per daug neišlindo, nei vienas į dugną nenugrimzdė.

Pagrindinį Mokyklos draugų branduolį sudaro keturi vyrai, savo tarpe pasižadėję viengungi. Komedija prasideda tą momentą, kai vienas jų ateina draugui pranešti, kad jis susižadėjo...

Tos ketveriukės Martiną vaidino Juozas Ruškys, Hagedorną Vytautas Zdanys, Winklerį, vietoj sunegalavusio ar kitų vargų ištikto Vyta. Trečioko -- Vit. Žukauskas, Scholtzą Petras Simanauškas. Kiekvienas jų savo vaidmenį suprato ir gerai vaidino, kiekvienas jautė ir ansamblio reikšmę. Net Vit. Žukauskas "apkarpe" savo vaidybinių techniką, kad neprasimuštų į premjerius.

Liudvikas Fulda moterims nebuvo gailėstingas. Martino sekretorę, kurią vaidino Eug. Genovaitė Šliogerienė, pavaizduota tokia moterim, kuri savo darbą viengungį tuoj kliaurai peržvelgė ir gudria taktika jį privedė prie to, kad jis paprašė jos rankos. Hagedorno žmona, vai-

dinta Izabelės Simanauškienės, stačiokė ir prasčiokė. Sunkio savo vyrui, sunki ir naujiems draugams. Ponė Winkler, kurios vaidmenį atliko Jadvyga Navasaitienė, yra pasipūtėlė, su panieka žiūrinti į savo vyro draugų žmonas, niekinanti ir jo draugus. Regina Stirbytė vaidino Scholtzo žmoną. Tai trapi, bet isteriška ir pletkus mėgstanti gražuolė. Reikia tarti, kad moterys į savo nesimpatingus vaidmenis įsijautė ir kiekviena, pagal savo išgales, neblogai tas roles atliko.

Simpatingas, truputį į Kaizerį Wilhelmą II panašus, buvo Martino ištikimas tarnas Steponas. Tokį tarną mums vaidino Matas Palubinskas.

Mokyklos draugų dailininkė, padariusi jaukias vaidinimo dekoracijas -- Marija Žukauskienė. Rež. pad. -- Juozas Raškys, Stalius -- Ant. Ambrašas, elektrikas -- Vyta. Raškevičius.

Bostono lietuvių vaidinimo matyt, buvo pasiilgę, todėl jų prisirinko apypilnė didžiulė salė. Galimas dalykas, iš to liks šiokia tokia nauda ir geriems Putnamo seselių sumanymams -- šiuo atveju jaunimo stovyklos statybai. Tą seselių sumanymą savo žody, pasakytame pertraukos metu, parėmė ir prel. Pr. Juras.

Hartfordo liet. vaidintojai po vaidinimo buvo gražiai pavaišinti Židikų namuose, Dorchesterio Mass. Bostono Dramos sambūrio vardu čia svečius pasveikino ir jų "nepelningas" pastangas pagyrė Ant. Gustaitis. Gaila, vaišėse nedalyvavo Žukauskai, pasukom išvykę New Yorkan. Bostoniškiam dėkojo P. Simanauškas.

Lietuviškojo gyvenimo nuotaikos

E. Čekienė

Atvykę į šį kraštą radom įsteigtą daug tautinių klubų, pastatytų namų lietuviškiems parengimams, susirinkimams ir iškilmingoms šventėms ruošti. Mes dar tą skaičių papildėme savo iniciatyva įsigydami kitokio pobūdžio namų, daugumoj be baro, nors tai apsunkina jų išlaikymą, bet jie vis dar egzistuoja.

Yra miestų, kur lietuviai turi net keletą nuosavų namų -- klubų su įvairaus didumo salėmis, tačiau, kai reikia ruošti kokią kultūrinę pramogą, visvien tenka prašyti kampo pas svetimuosius.

Kodėl? -- skaitytojas paklaus.

Kodėl nesilaikome mūsų tautinio šūkio -- savi pas savus?

Šį kartą ilgiau sustokim prie didžiojo New Yorko, kur lietuvių organizacijos nuo seno turi įsigiję keletą namų. Ir jau ne kartą buvo sudaryti komitetai dar vienus įsigyti, tikrai naudingus vispuišškai namus. Tačiau, praėję 10 metų, o tų planų įgyvendinimo vis nėra. Kartais palaikome savuosius, o kartais ieškodami

iškilėsnės nuotaikos, malonesnės šventiškos aplinkos, atiduodam savo pinigų svetimiems. Ir tik todėl, kad jų salės meniškiau įrengtos, švaresnės, švaresnės, sudaro jaukią atmosferą.

Nejaugi mes neturime estetinio skonio įgimimui, nemokame palaikyti švaros, tvarkos ir savo organizacijų namus negalime pritaikyti naujiems reikalavimams, atseit, sumoderninti, nes daugelis iš jų nestokoja tam reikalui, reikia, tik iniciatyvos, naujos dvasios, jaunų jėgų į tų klubų narių eiles. Kad ir visą eilę dar tokių namų prisipirkim, jei taip testensims išlaikyti, nesidžiaugsim jais nei mes, nei mūsų jaunimas.

Kalbant apie "savi pas savus", tenka bergi priminti, kad nors mūsų lietuviškos salės patrauklumu nepasizymi, bet kainą nustato ne mažesnę, kaip ir padoriam viešbutyje su veidrodžių sienom, minkštais kilimais ir geru patarnavimu. Gi mūsų šiuose net ir vestuvių puotose maistas patiekiamas popieriniuose induose ir aptarnavimas, vieno salės šeimininko žodžiais tariant, "tik rėkite, gausite visko". Tačiau ir gerai išlavintą balsą turint nesinori rėkti, nes maisto paruošimas, jo kokybė ir padavimas svečiui apetito nekalia.

Kada savi nenoriai palaiko savuosius, šeimininkai turėtų ne kitus kaltinti, bet pirma priežasčių ieškoti savyje. Tos pačios ydos vyrauja prekyboje ir kitose darbo srityse.

Nepaslapstis, kad lietuvių vaikų yra labai gabūs ir darbštūs, nes be darbštumo ir talentai žūti. Tuo džiaugiamės, o ypatingai tada, kai tas jaunuolis ir gabus ir susipratęs lietuvis.

Mano sūnus po dviejų metų grįžęs iš kariuomenės atostogų, nustebeino mus puikliausia savo lietuvių kalba, nes per tą laiką jam neteko su nieku gimtąja kalba kalbėti, manėme, kad bus jau visai pamiršęs, -- aiškino laiminga motina.

Kaip tu išmokai, -- paklausė mane. -- Na gi kasdieną kalbėjau po terius, -- atsakė sūnus.

Jis nepaprastai aukštąs pareigas eina kariuomenėje, net kuopos vado, todėl ir pasiliks nuolatiniu tarnautoju, nors pasirovęs

AKIMIRKOS

Čiurlionio "isaiskinimas"

Ar pažįstame Čiurlionį? Ar suprantame tą, kurį daugelis iš mūsų vadina šio šimtmečio pradžios didžiausiu Lietuvos kūrybinio genijumi?

Pažįstame jį beveik kiekvienas ir suprantame dažnas. Lietuviai kažkaip neįmanoma nesusprasti Čiurlionio, ypač šiandien. O ir anuomet, prieš 50-60 metų, kai jis išstatydavo savo kūrinius Vilniaus ar Kauno lietuvių meno parodose, nors retas kas galėjo sakyti Čiurlionio kūrybą supratęs, tačiau visi iš karto pajusdavo, kad tai darbai nuostabaus ir didelio dailininko, mįslingo, bet įdomaus, gilaus ir savo, labai labai lietuviško. Kai visi didieji meno novatoriai dažnai būna apmėtomai paniekos ir pasityčiojimo akmenimis, -- Čiurlionis beveik iš karto susilaukė pagarbos ir meilės.

O jo supratimas atėjo kiek vėliau. Ir išsilavinusi Lietuva beveik neturėjo abejonių dėl Čiurlionio genijaus. Už didelių pinigų vyriausybė išpirkto jo paveikslus iš našlės Sofijos Čiurlionienės, gražioje Kauno Žaliakalnio vietoje pastatė jiems rūmus, pavadintus Čiurlionio Galerija, ir teikė lėšų išlaikyti priežiūros personalui.

Bet pažintą, ir suprastą, ir atrastą Čiurlionį vis dar teko aiškinti. Ir teks dar ilgai, nes jo meno kūrybos aiškinimams nėra galo. Kiekvienas tikrai didelis meno kūriny naujų generacijų vis būna iš naujo, giliau ir kitaip aiškinamas.

Amerikos lietuvių spaudoje dažnokai gauname paskaitytį straipsnių, populiarizuojančių ir aiškinančių tai vieną, tai kitą dailininko paveikslą. Pvz., gana įdomiai prieš keletą metų straipsnių serijoje tai darė dail. Žeromskis. Gi estas Aleksis Rannitas sukūrė apie Čiurlionį savo originalią teoriją, kaip apie abstrakcinio meno pradininką, ir paskaitomis meno kritikų kongresuose naudingai iš naujo iškėlė lietuviško genijaus vardą Vakary pasaulyje.

Man taip pat yra labai patikę, nors niekur neužrašyti žodiniai aiškinimai, kurių girdėdavau Kaune, atsilankęs į Čiurlionio galeriją. Kartą paveikslus žiūrėjome drauge su dail. A. Rukštele. Šis realistas, kontraversinis dailininkas, kurį daugelis šiandien niekina ir kurio paveikslus daugelis eilinių žiūrovų perka, retu gilumu, plačiu akiračiu ir talentuman yra aiškinęs Čiurlionio kūrinių prasmę ir techniką.

Bet gal nieko per daug neišsivys prisipažindamas, kad man pats įdomiausias Čiurlionio dailės kūrybos aiškintojas buvo dail. Petras Tarabilda. Mano žmona, Petras ir aš sykį drauge ištisą dieną praleidome Galerijoje. Prie Čiurlioniškos temos vėliau grįždavome Paryžiuje, kur Tarabilda prieš karą metus būvojo. Tai buvo nepaiešiamas ir neprilygtas specialistas atskleisti Čiurlionio kūrybos mistinę pusę. Gal dėl to, kad Tarabilda mėgo ir gilinosi į indų filosofiją, o Paryžiuje jis buvo tiek paskendęs joga mokslo, jog atrodė tai jau siekė pavoingo laipsnio: dar žingsnis toliau, ir buvo galima bijotis, kad dailininko galvoje atsilaivins visi sraigtai...

Už tat gal jis taip gerai ir mokėjo išaiškinti "bepratišką" Čiurlionio kūrybą...

Dailininko mirties 50 metų sukaktuvių proga Čiurlionio kūrybą iš naujo išaiškinti užsimojo ir sovietinės Lietuvos kultūrinis politrukas Antanas Venclova. Sovietų valstybinė "grožinės literatūros leidykla" Vilniuje pernai išleido 32 Čiurlionio reprodukcijų puošnų albumą ir pridėjo A. Venclovos aiškinimų įvadą net keturiomis kalbomis: lietuviškai, žinoma, rusiškai, dar angliskai ir prancūziškai. Tai rodo, kad šis leidinys buvo skirtas užsieniui.

Pats albumas gėdos nedaro. Spauštas buvusioje Spindulio spaustuvelyje Kaune, berods dar senomis "buržuazinėmis" anos mūsų valstybinės spaustuvės mašinomis. Tačiau spaudos technikoje šie laikai, ypač vakarietiški laikai ir spaudos standartai sovietų ne tik nepretenkti, bet vis dar ir nepavyti. Reprodukcijos blankokos, palšokos, vos vos vidutiniškai sudorotos, žiauriai skriaudžiančios dailininko originalus.

buvo mokytojo profesijai, -- kalbėjo motina.

Kaip kariškiui, sakau, jam labai tiktų Laisvės Kovų Dainos knyga Kalėdų dovanai, jam būtų įdomu susipažinti ir su lietuvių laisvės kovomis. Deja, mylinti motina apgailėstavo, kad jis labai užimtas, turi daug ruošis karjerai ir nelieka laiko lietuviškai knygai. Mamytė patenkinta su nauju mokėjimu lietuvių kalbos neišsėinant iš poterių žodingum ribų.

Bet štai, neseniai sutinku vieną tėvą, kurio sūnus taip gi kariuomenėje, net kapitono laipsnyje. Ir chemijos daktaras, mano paklaustas, kur skuba, atsakė:

-- Netoli Kalėdos, bėgu pirkti vaikams lietuviškų knygų, plokštelių dovanoms, nes gyvenu toli nuo lietuvių, užmirš kalbėti ir nutols nuo tautinio gyvenimo pulso. Prenumeruoju jiems (sūnui ir marčiai) ir keletą laikraščių, už kuriuos pradžioj pyko, nors ir mano apmokėtus, bet vėliau patiko ir dabar patys mielai prenumeruoja, -- baigė tėvas.

Tai sekinas lietuvių tėvo pavyzdys, norint, kad mūsų jaunoji karta žengtų garbingu tikruoju tautiniu keliu. Mūsų dejavimas, aimanas dėl vaikų nutautėjimo nieko nepadės, jei savo centą branginsime labiau už vaikų ir tautos ateitį, ką labai teisingai apibūdino jauna akademikė iš Kolumbijos, kur lietuviai labai gražiai įsikūrę, moterys ne tik neina uždarbiauti, bet ir po kelius tarnaus laiko. Būdamos laisvės dainai savitarpį bendrauja nuolat dejuodamos, kad jų vaikai nutautės. Tačiau, tiktai dejuoja ir kurtomis lošia, vietoje imtis žygių nutautėjimui užkirsti kelią: organizuoti vaikų darželius, jaunųjų organizacijų, mokyti vaikus lietuviškų dainų, tautinių šokių ir kita, nes tai daugumoj intelligentės moterys.

Gyvenimo patyrimas rodo, kad vis dėl to, tėvų pastangos turi didžiausios įtakos vaikų išlikimui lietuviams.

-- Mama, šiandien laimingiausia mano gyvenime diena, -- išgirdau malonų balsą viduryje sa-

Bronys Raila

O Venclovos aiškinimai? Daug kur jie perpus su bėda ir išdėstyti taip, kaip apie Čiurlionio kūrybą dėstyti kiekvienas tapybos problemų diletantas. Amerikoje mes keli tuzinai literatų bei žurnalistų panašaus lygmens komentarus be vargo parašytume.

Tačiau buvo įdomu pasiekti, kaip sovietai priima Čiurlionį -- dailininką, kuris savo meno formomis ir idėjomis diametraliai priešingas bolševikinei pasaulėžiūrai.

Paašikėja, kad bolševizmas dabar sutinka "pasisavinti" Čiurlionį, atmesdamas visą jo esmę (ir, žinoma, į albumą neįtraukdamas paveikslų su Lietuvos Vytimis!) ir patogiai išvedžiodamas, kad Čiurlionis, vienas iš individualiausių mūsų dailininkų, buvęs "lietuvių liaudies talento sužerėjimas"...

Aprašęs Čiurlionio biografiją ir kai kuriuos paveikslus, Venclova, kaip įprasta, deda pastangas, biržiškiškai tariant, "supaškindyti" Čiurlionį. Tokių davinų iš dailininko gyvenimo sunku buvo rasti, bet politrukas kruopščiai jų ieško. Pvz., anot Venclovos "ne mažesnę įspūdį kaip Lietuvos gamta M.K. Čiurlioniui padarė ir Kaukazas"! Kaipgi, -- reikėjo juk įsisteikti Sovietijos gamtai! Visi žinom, kad niekas Čiurlioniui nedarė gilesnio įspūdžio, kaip Druskininkai, panemunės, Vilniaus apylinkės.

Arba vėl: Čiurlionis negalėdamas įsikurti ir "nesuprastas" Vilniuje, persikelia į Peterburgą, t.y. dabartinį Leningradą, kur jis, supraskim, "įsikūrė" ir buvo "suprastas" rusų. Venclova dar primena: -- lygiai kaip Adomas Mickėvičius, "nepripažintas" savo gimtinėje, buvo "broliška" priimtas rusų poetų su A. Puškinu priešakyje! Nė žodžio apie tai, kad Čiurlionis kaip tik aštrčiausiai badavo svetingame Peterburge ir mirštamai ten susirgo. Ir nė žodžio apie tai, kad caro policija ir teisėjai jėga ištrėmė A. Mickėvičių iš Lietuvos, kur jis buvo visų pripažintas ir mylimas, ir tas tremtinys tik laukė progos, kol galėjo išbėgti iš Rusijos į laisvesnius Vakarus.

Pagaliam, be nuostolių nutylėjime paiką Venclovos batliažiavią "didiesiems broliams" savo teigimu, kad romantinę Čiurlionio kūrybą supratęs ir įvertinęs tik burliokų genijus Maksimas Gorkis, o tuo tarpu "daugelis buržuazinių lietuvių meno kritikų piktingai M.K. Čiurlionio kūrybos nesuprantamumu"!

Pagrindinė Venclovos įvado išvada tokia: "M. K. Čiurlionio kūryba šiandien, kada mūsų dailė, kaip ir visos menas, turi kilynų uždavinių -- auklėti komunizmo epochos žmogų, lieka didelės vertės žmogiškosios kūrybinės minties ir jos pastangų dokumentas". Ši absurdiška išvada tiksliai išversta rusų kalbon, bet anglų ir prancūzų kalbas nebepajėgta pažodžiui išversti.

Čiurlionio "žmogiškosios kūrybinės minties dokumento" epocha, anot Venclovos, esanti pasibaigusi, bet jo grožis ir fantazija, šilima ir žmoniškumas esą reikalingi ir komunistinės epochos žmonėms. Ir taip politrukas absurdiškai mėgina prijungti Čiurlionį misijai "auklėti komunistinės epochos žmogui"!

Rankos ir širdys, kurios spausdino Čiurlionio kūrinių albumą, rūpinosi jo išleidimu ir kurios skleidė knygą lietuvių visuomenėje, esu tikras, turėjo džiaugsmo, kad pasitaikė proga nors tokiu būdu sovietinės okupacijos mūšiose sūtemose paskleisti tyriausio ir lietuviškiausio mūsų tautos genijaus kūrybos ir dvasios atodūsius. Nes jau per daug slogu ausuoti tarp sovietinių balvonų, kolkikių, arklininkų, "socialistinio realizmo" ir kompartijos propagandos plakatų "meno".

Gi Venclovos politrukiški mėginimai įtraukti Čiurlionį į rusišką aplinką ir į "komunizmo epochos žmogaus ugdymą" mums visiems tegali sukelti tik pasipiktinimą ir pasibaurėjimą, jeigu kam nebepakaktų šypsenos.

Džeržinskio, Stalino, Chruščiovo ir NKVD epocha niekur ir niekada neturėjo nieko bendra su M.K. Čiurlionio lietuviškomis pasakomis ir fantazijomis. Nieko bendra net ir su jo "žaičių sonatomis"...

Užsakykite Dirvą savo draugams ir pažįstamiems, artimoms ir tolimoms giminėms. Tai bus viena gražiausių Kalėdų dovanų!

Patirtis rodo, kad yra daug lietuviškų šeimų, mielai norinčių skaityti lietuvišką laikraštį, bet dėl materijalinių sąlygų nepajėgiančių jį užsisakyti. Kodėl nesuteikti jiems to džiaugsmo?

Nieko nedelsdami užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir suteikite Kalėdų džiaugsmą savo artimam -- tokiu paprastu, bet nuosirdžiu būdu.

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

Sųsdamas \$10.00, prašau siųsti Dirvą 1 metams:

Vardas, pavardė

Adresas

1/2 metų Dirva
kainuoja \$6.00.

(užsakytojas)

DEATH NOTICES

DE LUCA

De Luca, Delfina, beloved wife of late Nazzareno, beloved mother of Elsie Marzano, Mrs. Amelia Stabene, Mrs. Lucy Catullo, grandmother and great grandmother. Friends received 2-10 P. M. Monday at MAHER FUNERAL HOME, 10219 Woodland Avenue. Services Tuesday at 9:30 at Our Lady Of Mt. Carmel Church. Interment Calvary Cemetery. Arrangements by Fioretto Funeral Service.

DRECHSLER

Drechler, Louise, beloved wife of August, mother of Henry, grandmother of Ralph, Dennis, sister of Hans Wiedeann, Helena Bobzien, Dec. 5, 1962. Late res. 1870 E. 225 St., Euclid. Family will receive friends at BRICKMAN & SONS EUCLID FUNERAL HOME, 21900 Euclid Ave. 7-10 P. M. Thurs. 2-4 & 7-10 P. M. Fri. Services Sat., Dec. 8, at The Funeral Home 11 A. M. Interment White Haven Cemetery.

FABRY

Fabry, Frank, beloved son of Joseph, late Elizabeth (nee Rabatin), brother of Stephen, Mary Lucko, & Joseph. Family will receive friends 7-10 P. M. Tues. 2-4 & 7-10 P. M. Wednesday at The BRICKMAN & SONS EUCLID FUNERAL HOME, 21900 Euclid Ave. Funeral mass Dec. 6, at St. Christines Church at 9:00 A. M. Interment Calvary Cemetery.

JENSEN

Jensen, Sue (nee Hannibal), beloved wife of the late Charles, mother of La Verone Bahr, Donald C., and grandmother of 5. Sister of Ovida Gerhardt, Esther Johnson, Enda Jones, Signe Blandhard & Ferd. Dec. 1, 1962. Family will receive friends 2-4 & 7-10 Mon. & Tues. at Brickman & Sons Euclid Funeral Home, 21900 Euclid Ave., where services will be held Wednesday, Dec. 5, 1962 at 1:00 P. M. (141, 142, 143)

KELBACH

Kelbach, Elizebeth, beloved wife the late Martin, mother of Mrs. Elizebeth Hammer, step-mother of Lawrence. Dec. 8, 1962. Late res. 7708 Aberdeen Ave. Family will receive friends at BRICKMAN & SONS SUPERIOR FUNERAL HOME 7208 Superior Ave. from 7-9 P. M. Sunday, 2-4 & 7-9 P. M. Monday. Funeral mass Tuesday, Dec. 11, at St. Francis Church at 9:30 A. M. Interment Calvary Cemetery. (143, 144)

LONGSTRETH

Longstreth, Louise, beloved sister of Sabine Mullory, Dec. 8, 1962. Family will receive friends 2-4 & 7-10 P. M. Monday, Dec. 11, at BRICKMAN & SONS SUPERIOR FUNERAL HOME, 7208 Superior. Funeral mass Tues., Dec. 11, at Our Lady Of Fatima Church at 9:00 A. M. Interment St. John Cemetery. (143, 144)

NUTTER

Nutter, Joseph C., beloved husband of Gerolaine, father of Joseph C. Jr. Dec. 6, late residence 24381 Mavec, Euclid. Family will receive friends 2-4 & 7-10 P. M. Fri. at THE BRICKMAN & SONS EUCLID FUNERAL HOME, 21900 Euclid Ave. Services at Interment at Elkins, West Virginia, Sunday, December 9, 1962.

PETROCHIC

Petrochic, Frank, beloved husband of Mary (nee Skuba), father of Thomas & Barbara. Brother of Antonia Rupnik, Josephine Poginetus, Dec. 5, late residence, 23180 Gay Ave., Euclid. Family will receive friends at The BRICKMANS & SON EUCLID FUNERAL HOME, 21900 Euclid, 7-10 Wed. 2-4 & 7-10 P. M. Thurs. Funeral mass Dec. 7, at St. Robert Bellemaine at 10:00 A. M. Interment All Souls Cemetery.

HELP WANTED FEMALE

5937 Mayfield Road
(Opp. Mayland Theatre)
oponing for Experienced

WAITRESSES

Day or Night Shift.
Apply in Person.

MANNER'S BIG BOY
Restaurant

(143, 144, 145)

WAITRESSES

Full or part-time work close to your home. Excellent salary plus tips and benefits. Openings on East and West Side.

Apply at Office:
West 25th and Detroit
or any of our
East Side Shops

Royal Castle

(143, 144, 145)

DIRVA METAMS
TIK \$10.00

HELP WANTED MALE

MECHANICS

Must have heavy-duty truck repair experience, be willing to work any shift and have own tools.

WHITE MOTOR
COMPANY

842 E. 79 St.

An equal opportunity
employer

(142, 143, 144)

Restaurant Manager
Trainees

Fastest growing chain needs ambitious men who are interested in becoming managers & assistant manager, modest starting salary, but earnings up to \$7200 after short training period. We offer steady employment. And can place you in a shop close to your home.

Apply at Office:
West 25th and Detroit
or any of our
East Side Shops

Royal Castle

Paraginkit savo
pažįstamus užsire-
numeruoti DIRVA

Help Wanted Male

TOOL MAKERS

LATHE operators.

All Benefits, Steady day work. Apply Mornings only.

GLENRIDGE MACHINE
COMPANY

4185 Glenridge
(off Green)

House for Sale

SHAKERWOOD
19204 Landbury

Early American, 3 bedrooms, patio porch with store room, semi-finished basement, storm windows, fully landscaped. Near transit. VAN AKEN Shopping Center, Schools, Churches. Reasonably Priced.

WY 1-2906

(142, 143)

NEWBURN HGTS 4024 E. 26. By Owner. (2) 4 Room suite. (2) 4 Room suite. Private Bath, gas furnace. Must sacrifice. \$15,400. Phone 883-9856 — after 6 P. M. 1M 7-7080.

HOUSE FOR SALE

3 YRS. ONLY \$16,900

This Insurance Ranch, on over 1 acre features 3 bedrooms, attached garage, low taxes, street floor utility room, Convenient Kirtland Location.

DELORES KNOWLTON

WILLISON MILLS S. O. M. HI 9-5080
(143, 144)

WEST 102, OFF THRUSH

5-room bungalow, fully carpeted, storms and screens, close to transportation. Vacant, move right in. \$1000.00 Down.

LAKESIDE REALTY

CH 1-6988 SH 1-5002
(142, 143, 144)

House for Sale

NEW BRICK 2 — FAMILY
HOMES

Open 1 till dark
in Euclid 27460 Tungsten Rd. East of 260 St. We can not describe these to you, you are invited to visit these homes & see quality construction for your self. Individual \$17,700 6-6 duplex \$34,900

Modern low cost living

New splid levels — 3 bedrooms, 1½ attached garage, carpeting, storms & screens & incenerator, \$17,995.

UPSON REALTY

open 7-9 p. m.
499 E. 260 RE 1-1070

2 FAMILY BRICK

6-5 room suite, recreation room. 4 car garage, near schools & transportation.

4 SUITER

2 bedroom suite, fully occuppied, good rental. Area priced for quick sale. To sell or to buy give Craig a call.

CRAIG REALTY

TU 4-1700

5600 DALEWOOD

3 bedroom, 1½ car garage, nice size living room & modern kitchen, lavatory & shower in basement, aluminum storms & screens, carpeting including. Newly decorated, \$14,900 can be bought on land contract, \$500.00 down.

We have many other fine houses in other locations.

A. SIEGLER & SONS

5117 Lee Rd.

MO 2-7300

HOUSE FOR SALE

HIGH INCOME — CLIFTON Lakewood double. Will sell or trade. 5-6-4-Room suites, large kitchens, with breakfast nook, large bedrooms, good storage, 2-car garage. Low 20's must see at reduced price. Mr. Cadot

GEORGE H. FREELAND

REALTY INC.

19120 Detroit ED 1-3838
Eve. AC 1-5983

DIRVOJE GAUNAMOS
— ir galima užsisakyti paštu — šios knygos:

Lithuania — Land of Heroes\$4.75
Leave Your Tears in Moscow\$3.95
R. Spalis — Ant Ribos \$5.00
Br. Raila — Tamsiausia prieš Aušrą\$5.00
Br. Raila — Iš paskendusio pasaulio\$5.00
J. Gliaudos — Ikaro Sonata2.00

Visa eilė kitų Draugo, Karvelio, Terros, Nidos išleistų knygų.

Teiraukitės — knygų reikalų suteiksime visas informacijas.

Dogs, Pets, Poultry

Why Do More People
Buy Pets at
ALL-PETS

THAN ANY OTHER PLACE?

L
O
O
K

Pups are wormed!

Pups have puppy shots!

Pups are fed properly!

Largest selection anywhere!

1-Year Replacement Guarantee!

Available nowhere else in the country! Housebreaking cages available. FREE information center on pets. AL-WAYS have in kennel or can get 100 AKC breeds. 72-hour delivery on breeds not in stock.

NO MONEY DOWN

LET US BRING A PUPPY SELECTION TO YOUR HOME. Westie Cairn Terriers, Schnauzers, Bostons, Shpherdas, Peke, Dach, Spitz, English Bulls, Toy Fox, Poms, Scotties, Elkhound, Beagles, YorkshireTerriers, Chihuahua, Collie Shelties, Schipperke, Cocker, Basenji, Poodles, Wire Hair Terriers, etc. Monkeys \$15.95. Parrots, tropicals and marine fish. Kennel and store open till 9 p. m.

1-YEAR HEALTH
GUARANTEE

5300 W. 130th St. OR 1-4432
Southland Shopping Center VI 2-3334
All Pets Country Club.

ALL PETS COUNTRY CLUB

Hair or can get 100 breeds

NO MONEY DOWN

1-YEAR HEALTH
GUARANTEE

Marine-Tropical Fish

Parrots, Parakeets, Canaries.
1300 W. 130 OR 1-4432
Southland Shopping Center
VI 2-3334

DAILY GROOMING

(142, 143, 144)

For Rent

4024 E. 26th NEWBURGH HGTS. era. 4 Rooms down \$70.00. 4 Rooms up \$65.00 all utilities paid for except electric. Quick clean apt. Basement, yard. BR 1-2900 — 1M 7-7080.
(141, 142, 143)

Nėra iškalbingesnės dovanos

...kaip Kalėdų dovana telefono patarnavimų.

Ohio Bell šiuo metu siūlo įvairias švenčių dovanoms idėjas saviems namams... įskaitant mielą,

mažą Princess, telefoną su apsišviečiančiomis skaitlinėmis (kaip aukščiau parodyta). Pridėtiniai telefonai visuomet mįslės ir laukiamos dovanos, nes jie moderniškai, patogūs ir ištaigingi. Patogus

sieninis telefonas ir įprastas stalinis telefonas yra taip pat labai populiariūs... kiekvienas jų spalvotas... Kiekvienas malonu įsigyti. Tačiau ypatingam namo patogumui, Kalėdos suteikia tarp kambarinį telefoną

patarnavimą... pramatęs iš kambario į kambarį susisiekti-

mą pridėtinio telefono patogumais. Specialus įrengimas leidžia susikalbėti iš bet kurios vietos namuose su prie įėjimo durų esančiais... patogų, kai esi vienas ar labai užimtas. O jei norit tikrai ko nors ypatingo, dovanokite varpų skambesį, naujausią telefoną šaukimą malonių šventišku būdu...

malonių priminimu Kalėdinio sezono per išėjusius metus. Telefoninio patarnavimo dovanos yra jaudinančios ir apgalvotos... ir tinkančios biudžetui. Tikrai, jokia dovana nėra tiek iškalbinga. Taigi, skambinkite Ohio Bell nedelsiant ir darykite jūsų Kalėdinius pirkinius... telefonu.

OHIO BELL
complete communications
for home • business • community

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Vasario 16 šventės minėjimas Clevelande

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius rengia Vasario 16 šventės minėjimą 1963 m. vasario 17 d., sekmadienį.

10:30 val. pamaldos abejose liet. parapijų bažnyčiose už mirusius, žuvusius ir kovojančius dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Iškilmingas minėjimas 5 val. vak. šv. Panelės Nepaliaujamos Pagalbos liet. parapijos naujoje salėje. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Juozas Audėnas, buvęs Lietuvos vyriausybės žemės ūkio ministeris. Smulkesnė minėjimo programa bus paskelbta vėliau. Valdyba

• D. L. K. Birutės D-jos Clevelando sk. valdyba Clevelande išsiuntė į Vokietiją ligonims ir karo invalidams Kalėdų švenčių progą 62 dol., iš kurių 25 dol. paskirti iš D-jos kasos, o likusius suaukojo D-jos narės: A.

Mikoliūnienė, M. Apanienė, O. Čepukaitienė, A. Juodvalkienė, I. Jonaitienė, S. Knystautienė, A. Bartuškienė, S. Garlauskienė, L. Morkūnienė, M. Tamulevičienė, P. Blumentalienė, O. Skardienė, A. Leknickienė, J. Zaronskienė, G. Natkevičienė, V. Nagevičienė ir S. Stasienė.

ALTo Clevelando skyriaus atstovų susirinkimas

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando sk. kviečia organizacijų atstovų susirinkimą gruodžio 16 d., 12 val. Lietuvių salėje.

Darbotvarkėje: Vasario 16 šventės rengimas ir kt.

Prašome organizacijų atstovus atvykti į kalbama susirinkimą. Valdyba

* ČIURLIONIO ANSAMBLIS PRISIDĖJO savo daina išleidžiant įvairiomis kalbomis kalėdinių giesmių plokštelę -- "Tarptautinės Kalėdos Clevelande". Muz. A. Mikulskio vadovaujamas ansamblis plokštelėje patiekė tradicinę "Linksmą giesmę".

Plokštelė pasižymi dar ir tuo, kad visos gautos iš jos pardavimo pajamos atitenka ligotiesiems ir paliegiams Clevelando vaikams. Jos suorganizavimu rūpinosi Society for Crippled Children. Praeitais metais ta organizacija surinko 5,000 dol. iš plokštelių, įdaunotos mokyklų chorų.

Praeitą sekmadienį Čiurlionio Ansamblis pasirodė televizijos programoje, kuri buvo sudaryta iš tautinių grupių meninių ansamblių, reprezentuojančių savo tautybes toje tarptautinėje Kalėdų giesmių plokštelėje.

* VYSK. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS RUOŠTIEJI PIETŪS šv. Jurgio parapijos salėje praėjo tokiu pasisekimu, kad 2 val. atėję svečiai rado šeiminkus jau stumiant stalus į pasienius. Paskelbus, kad pietūs tęsis iki 4 val., daugelis svečių turėjo grįžti neparagavę nei kopūstų nei kugelio.

*BALFO piniginis 1962 m. vasarą Clevelande baigtas. Surinkta aukų BALFui 2306,71, Vasario 16 gimnazijai 40,00, Saleziečių gimnazijai 20,00, Viso 2366,71.

Aukojo 524 asmenys. Apie 100 asmenų, dėl įvairių priežasčių neaukojo.

Visiems aukotojams ir aukų rinkėjams nuoširdus ačiū.

Dėkui ir Dirvai už nepamamus skelbimus.

BALFas

* ČIURLIONIO ANSAMBLIS sekmadienį, gruodžio 9 d. savo namuose, pagerbė ilgametį savo narį Antaną Kavaliūną, sulaukusį 50 m. amžiaus.

Ant. Kavaliūnas Ansamblyje dalyvauja nuo pat jo įsisteigimo dienos Vilniuje. Su Ansambliu išlaikė jį vargai ir pasisekimai, su juo jis pergyveno džiaugsmo ir liūdesio valandas.

Ir dabar, neatsižvelgiant į Ant. Kavaliūno šeimą ištikusią nelai-

mę, gaisro metu sunkiai nukentėjus žmonai Aldonai, jis neapleidžia dainos ir savo Ansamblio.

Ant. Kavaliūną pagerbimo metu Ansamblio vardu sveikino muz. A. Mikulskis ir senųjų ansamblių vardu Juozas Stempužis.

• Į bendras Kūčias pereitą sekmadienį įsiregistravo keliasdešimt asmenų, daugiausia negausios šeimos. Viengungiai kažkodėl registruojasi rezervuoti.

Ateinantį sekmadienį bus paskutinė registracijos diena. Kūčių vakarienė įvyks Kūčių dieną. Pradžią 9 val. vakaro. Įžanga 1 asmeniui \$2,50 ir po \$2,00 už kiekvieną sekantį šeimos narį. Registruoti galima Baltic Delicatessen krautuvė, Lietuvių Prekybos Namuose ar tuoj po lietuviškų pamaldų parapijos salė.

• Kalėdinių atviručių su lietuvišku tekstu galite gauti Lietuvių Prekybos Namuose, 6905 Superior Ave. Pasirinkimą turime labai didelį.

Čia pat galite įsigyti įvairių dalykų dovanoms. Be to turime didelį pasirinkimą šeiminkams naudingų dalykų, kaip kepimo formų, mėsai malti mašinėlių, virtuvinių svarstyklių bei aukštos kokybės puodų.

Siuntinių skyriuje turime didelį pasirinkimą medžiagų, skarelų, lovatiesių, kilimų ir kitų dalykų, tinkančių siuntinių sudarymui. Per mus siųsdami savo siuntinius jūs sutaupote laiką ir išlaidas. Mandagus ir greitas patarnavimas. Lietuvių Prekybos Namai

* SALAMANDER KRAUTUVĖJE yra didžiausias kambarinių batelių pasirinkimas visame Clevelande. Plačiau žiūr. šiame puslapy skelbimą.

• Lithuanian Village akcijas perkant, jūs neaukote. o investuojate savo sutaupus į pelningą verslą. Visi lietuviai privalėtų prisidėti prie lietuvių įmonės ugdymo ir plėtimo. Tat — pirkime visi Lithuanian Village akcijas.

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamų mūrinis būgalo, rūšys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU

Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

MŪSŲ SVEIKATA

KODĖL ŽMONĖS SKIRTINGI?

Iš arti dviejų bilijonų žmonių, gyvenančių mūsų žemėje, neradime dviejų panašių, išskiriant dvynukus, pareinančius iš vienos veislinės ląstelės. Kiekvienas vis kuo nors skiriasi: kūno struktūra, eiseną, veido išraišką, balso intonaciją.

To pagrindu yra kromozomai, kurių žmogus pagal paskutinius du dešimtus davinius pastoviai turi 46. Kiekvienas jų susideda iš daugybės genų, kurių apskaičiuojama apytikriai apie 650 kiekviename kromozome. Taigi, viso žmogaus ląstelėje esama apie 30,000 genų, kurie tiek mažyčiai, kad net nesiekia vienos milijoninės dalies gale šio sakinio taško didumo. Sunku įsivaizduoti tiek mažyčius daiktus — genus — o vienok jie yra ir tai gyvos medžiagos, kurios nustato būsimą žmogaus būdą, jo struktūrą, išvaizdą ir visą tai, kuo užgimtas kūdikis bus ir pasilikis visą savo gyvenimą. Tas pats vyksta su gyvuliais ir augalais.

Genai pavieniai ir įvairiomis kombinacijomis panaudoja savo įtaką ir iš vienos ląstelės sukuria kūną savo veislės rėmuose, ar tai būtų žmogus, gyvulys ar augalas. Kiekvienas genas turi savo ypatingą ir savotišką paskirtį. Pvz. vieni jų nustato eigą ir tvarką sukurti žmogų, plaučiams, virškinimo organams, liaukoms, raumenims, kaulams, o kiti — nervų sistemai, odai, plaukams ir tt. kol sukuriamas visas kūnas — žmogaus, gyvulio ar augalo. Lyg būtų kokie specialistai kurti atskiroms kūno dalims. Juos būtų galima prilyginti prie įvairių specialybių darbininkų, statančių komplikuotą fabriką: vieni išpila pamatus, kiti išmūrija sienas, kiti stogą uždengia, kiti langus ir duris sudeda, dar kiti tvarko apšildymo sistemą, sumontuoja įvairias mašinas, kurias atskiri specialistai pagamina ir dar kiti specialistai aplinkumą pagražina, kad visa statyba būtų graži ir maloni pažiūrėti. Į tokio sudėtingo fabriko pastatymą, kaip matome, įeina daugybė atskirų specialybių, be kurių tikslaus žinojimo ir patyrimo neįmanoma atlikti tikslus ir užbaigtas darbas.

Žmogaus kūnas kur kas sudėtingesnis už bet kokią fabriką ar mašiną, žmogaus protas ir rankomis pastatytą. O vienok tie mažyčiai genai tai atlieka sklandžiai ir užbaigta, nors kartais, bet labai retais atvejais, pasitaiko klaidų. Reikia pastebėti, kad patys genai nedirba tų darbų, o tik savo įtaką arba vadovavimą, lyg architektas, savo brailiniais

DR. STEPONAS BIEŽIS

ir specifikacijomis, paveda tam tikriems darbininkams atlikti numatytus darbus pagal jo brailinius be nukrypimų, kad tariamas fabrikas būtų pastatytas, kaip jo numatyta ir pavesta. Taigi, išei-ty, kad genai lyg būtų tokiais architektais, kurių brailiniais sukuriamą naują gyvybę nenutolstant nuo architektūrinių nurodymų.

Kadangi vyrai ir moterys turi po 30,000 genų, tai užveistoje ląstelėje turėsime 60,000 genų, — vaizduojant pramintų architektų. Matematiškai apskaičiuojant, skaitlinė 60,000 sudarytų 300,000,000,000,000 (300 trilijonų) skirtingų kombinacijų, — skirtingų brailinių tam pačiam objektui. Čia ir yra pagrindas, nuo kurio priklauso kad kiekvienas žmogus šiuo tuo skiriasi nuo visų kitų. Pagal šį matematišką apskaičiavimą gali būti 300 trilijonų žmonių ir vis rasis galimybė kiekvienam išsiskirti iš kitų. Štai dėlko nėra buvę ir nenumatoma ateityje rasti dviejų žmonių, visiškai panašių kaip, sakysime, du vandens lašai, išskyrus kai gimsta dvyniai. Jie yra panašūs tik dėl to, kad pareidami iš vienos veislinės ląstelės buvo sukurti visiškai vienodų "brailinių", t.y. tų pačių genų-architektų, atseit, lyg kad būtų parėję iš vieno brailinio.

Imant vien tik išvaizdą, t.y. panašumą ar nepanašumą, šeimose dažnai randama, kad vienas vaikas gali būti tikra tėvo ar motinos kopija, arba abiejų sudėtinė kombinacija. Broliai gali būti labai panašūs vienas į kitą, taip pat ir seserys. Ir abiejų lyčių tarpe randama glaudaus panašumo, tačiau neretai rasite šeimoje vieną ar kitą vaiką, kuris neturi nė tolimo panašumo į savo tėvus ar brolius ir seseris. Pastaruoju atveju kartais net iškyla ištikimybės įtarimas, kuris paveldėjimo požiūriu neturi nė mažiausio pagrindo. Tas nepanašumas tikrumo buvo sukurtas visiškai skirtingų genų, kurie paveldėti iš tolimesnės kartos, o ne tėvų kil-

mės.

Atsižvelgiant į trilijonus galimybių įvairioms kombinacijoms, rodos, nesunku bus suprasti žmogaus įvairiausius skirtumus ir skirtumėlius bei visišką panašumo nebuvimą. Juk visai neįmanoma tikėtis, kad iš tokio astronomiško skaičiaus kombinacijų visiškai vienokios genų grupės patektų dviem ar daugiau žmonių. Tai visiškai neįtikėtina ir tikrumo nieko panašaus neįvyksta.

Žmogaus prigimtis kaip tokia pasilieka ta pati bendrąja prasme. Žmogus neišsigimė į kokią kitokią jam skirtingą arba visai naują veislę. Tai genų pastovumas, išlaikąs žmogaus veislę savuose rėmuose. Tačiau negalima pasakyti, kad jokio pakitimo neįvyksta. Evoliucijos eigoje žmogus negalėjo tovyksmo pastebėti, kuris laiko apimtį tēra tik akimirka, palyginus su milijonais metų reikalingų gyvybei rutuliotis. Gi žmogaus istorija siekia vos kelis tūkstančius metų. Šios dienos žmogus ne visai tas, koks jis buvo senovės iškaskose archeologų rastas ir restauracijos keliu atvaizduotas. Ir mažiems pakitimams išsirutulioti reikia ne tūkstančių metų, bet ilgų, ilgų amžių, kurių mūsų istorija nepasiekia. Archeologų tyrimai pasiekia kur kas tolimesnę praeitį ir teikia mums žinių apie pradinį žmogų arba bent jo tolimiausią praeitį, kokią tik įmanoma pasiekti.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr. Cleveland 24

24 valandų patarnavimas

Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karosrijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS savininkas

35571 Vine Street Eastlake, Ohio

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną ir kitus skanumynus, taip pat tortus vestuvėms ir kitoms progoms.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

Cleveland, Ohio

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

antroji mūsų krautuvė yra

1404 East 66 Street Tel. EN 1-4551

ir trečioji krautuvė

798 East 185 Street Tel. 531-9328 (Naujosios parapijos rajone).

Čia jūs galite įsigyti ne tik mūsų kepyklos įvairiausių gaminių, bet ir visų rūšių maisto produktų.

GERIAUSIA ŠVENTĖMS DOVANA TAI GRAŽŪS KAMBARINIAI BATELIAI

SALAMANDER

2546 LORAIN AVE CLEVELAND 13, Ohio Tel. 241-6788

LIETUVOS PASIUNTINY- BĖS WASHINGTONĖ ŽINIOS

BILETAI GAUNAMI PAS: J. Karvelj, 3322 So. Halsted St.
Marginiuose, 2511 W 69th St.
Terroje 3237 W. 63rd St.

Lietuvos Vyčių choro nariai su dirigentu Faustu Strolia klausosi RCA studijoje plokštelės "Te žydi vėliai Lietuva" įrašą. V. Noreikos nuotrauka